

(יגדיל תורה)

בלעם חיפש להקטין את המצוות ולהגדיל את העבירות של בני ישראל

לא אוכל לעבד את פי ד' אלהי לעשות קטנה או גדולה (כ. כה) ויל' דהנה לכאורה מפאת גדולת הבורא ית' שיהיה מקום לגרוע מחלקנו בעשיית המצוות, ולעומת זה להגדיל החובה בעשיית עבירות, והוא שזה מקטין קצת זכויות ישראל כי הכל בא מכוחו, וכן מגדיל עוונות עד לשמים, כי איך בריה שפילה יחטא לפני תמים דעים ית' ש, וזה אשר רצו בלק ובלעם, אבל לא כן השי'ת, וז' ש' לא אוכל לעבור את פי ה' לעשות קטנה' היינו להקטין המצוות 'או גדולה' פי' להגדיל העבירות כי השי' אליקנו מרחם.

(שארית מנחם הרה"ק מושייווא - ויז'ניץ)

'הבא להורגך השכם להרגו'

ויקם בלעם בבקר ויחבש את אֶתָּנוּ (כ. כה) פי' רש"י ז"ל: כבר קדמו אברהם אבינו ע"ה שנאמר 'וישכם אברהם בבקר, וקשה וכן דבר טוב עשה למה אמרו כבר קדמו? וירצה לומר, שבכל יום ויום מתעורר כוח הסט"א להדיח את בני', אך יש לנו כוח מאברהם אבינו ע"ה שנאמר 'וישכם אברהם בבקר' כמו שאמרו חז"ל 'הבא להורגך השכם להרגו' שכאן כתיב 'ויקם בלעם' ושם כתיב 'וישכם אברהם'.

(חידושי הרי"ם)

אברהם השכים בבוקר לעשות רצון ה' ואילו בלעם קם בבוקר לעשות כנגד רצון ה'

ויחבש את אֶתָּנוּ (כ. כה) ברש"י מביא דברי חז"ל: אמר הקדוש ברוך הוא, רשע, כבר קדמו אברהם אביהם שנאמר 'וישכם אברהם בבוקר ויחבש את חמורו', ולכאורה יתמה מה הדימוי בין זה לזה? ברם, כך אמר לו הקדוש ברוך הוא, הן רואה אתה כי גם אביהם השכים בבקר וחבש בעצמו את חמורו כדי לעשות לי נחת רוח ולמלא את רצוני, ואף על פי כן לא יצא מאומה מכל זה שכן לא הנחת לו להקריב את יצחק, משום שרצוני היה כי יצא ממנו עם ישראל, הרי על אחת כמה וכמה כשאתה משכים בבוקר וחובש את אתונך כדי לגרום רעה לישראל בניגוד לרצוני, שלא יצא לך מאומה מכל זה.

(הרה"ק מקוצב זי"ע)

אלו סימנים הראה המלאך לבלעם ?

הנה אנכי יצאתי לשטן פי יט הדר' לנגדי (כ. לב) ופירש"י על תבת 'ידט' רבותינו חכמי המשנה דרשוהו גוטרקין 'ראה ראתה נטתה וכו', וכן איתא בגמ' (שבת קה) ובמדרש (במד"ד כ טו) וצריך להבין הכונה בזה הדרש, וי"ל ע"ד דאיתא במדרש (שם יד) מה ראה מלאך ה' לקדמו ג' פעמים עד שלא נראה לו, סימנים של אבות הראה לו, עמד לו בראשונה - היה ריוח מכאן ומכאן, ונת' האתון מן הדרך ותלך' (כ. כה) בשניה - לא יכלה לזוז אלא לצד אחד, בשלישית - אין דרך לנטות ימין ושמאל (שם כו) ומה היו הסימנים האלה שאילו ביקש לקלל בניו של אברהם היה מוצא מיכן ומיכן בני ישמעאל ובני קטורה, ביקש לקלל בני יצחק היה מוצא בהן צד אחד בני עשו, ותלחץ אל הקיר (שם כה) בניו של יעקב לא מצא בהן פסולת ליגע בהן, לכך נאמר בשלישית - במקום עד שיעקב, דכתיב (בראשית לב ט) 'וירא יעקב מאד ויצר לו אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל' שלא מצא פסולת באחד מבניו דמכאן שג' העמים שעמד המלאך בדרוכו של בלעם הרשע היו כנגד האבות הקדושים, וראה עוד במדרש לגבי כל מעשיו של בלעם שהיו מכוונים כנגד ג' האבות הקדושים.

(עקבי אבירים - כ"ק האדמו"ר מסדיגורה זצ"ל)

שנאת הגויים לישראל יש בה גם טובה

הן עם לבדר יושן ובגוים לא יתחשב (כ. ט) כתב בספה"ק 'דגל מחנה אפרים' ביאור בדרך צחות להפסוק דנן: שמעתי בשם זקני הבעש"ה הק' פעם אחת בשבוע מביית הטבילה היה נבצר לעבור בין הגויים וחשש מאוד לכל יגעו בו, ושמע שני גויים מדברים כשאחד אומר לשני שמור עצמך שלא תיגע חלילה ביהודי הטמא הלזה, ואמר הבעש"ט כי זה שאמר הכתוב 'הן עם לבדר יושן' ואינם מתעוררים

בגויים הטמאים, והוא מחמת 'בגוים לא יתחשב' שאינם חשובים בעיני הגויים והם מזולזלים בעיניהם וזהו לטובתם.

אמר ה' לבלעם אינך צריך לדבר מאומה ורק השכינה תדבר

ואנכי אקרה בה: ויגר ד' אל בלעם וישם דבר בפיו ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר (כ. טו-טז) חכמינו ז"ל עמדו על דבר הכתוב 'וישם דבר', מה היא השימה הזאת? ומה חסר המקרא באמרו 'שוב אל בלק וכה תדבר?' וברש"י ז"ל הביא ע"ז מהתנחומא, ובזה"ק איתא ששם לו מחיצה בפיו (פר' בלק דף רי) ולפי דבריו הק' הכי מתפרש קרא: 'אנכי אקרה כה' דהרבה כינויים ושמות יש להשכינה הק', דתיבת 'אנכי' וגם תיבת 'כה' כינויים הם לשם הוי"ה ב"ה, וכאן תגלה ה"אנכי" (ד' אליקין) בשם 'כה', ומכיון ש'וישם דבר בפיו' שנתן מחיצה בפיו של אותו רשע על כן 'ויאמר שוב אל בלק' ואינך צריך לדבר מאומה, אלא ו'כה' תדבר, היינו שהשכינה הק' תדבר.

(ריבנו אדמו"ר מסדיגורה זי"ע)

כאשר אין צדיק בארץ שיבטל הגזירות אזי ה' יתברך מבטלן בעצמו

לא איש אל יכבד וכו' אדם ויתנחם ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקיימנו (כ. יט) יש לדעת ולהבין מהו הכפילויות שנאמר כאן במלים שונות? אלא כך יתבאר כוונת הכתובים הנה יש שני מיני צדיקים בעולם, א' יש צדיק כשרואה ח"ו תגבורת הדינים על כלל ישראל רח"ל שנתהו ע"י חטאים עוונות ופשעים שלהם יש בכח תפלתו ועבודתו של הצדיק לבטלן מכל וכל, לבד יישאר שום רושם כלל, וזה הצדיק נקרא בשם 'איש' המורה על המדינה הנבחרת במין האנושי, ויש צדיק שאין בכוחו לבטל הדינים מכל וכל והוא רק ממתיק הדינים אבל נשאר רושם מהדינים ויכול להתעורר אי פעם, ע"ד 'ציונים פקדי ופקדתי' (שמות לב. לד) זה הצדיק נקרא בשם 'בן אדם', והנה אם ח"ו שורה דינים על ישראל ואין בעולם שום צדיק שיכול לבטל או לכה"פ להמתיק הדינים אזי השי"ת ברוב רחמינו וחסדיו החפץ בטובת עמו ישראל נכנס הוא 'כביכול' במקום הצדיק, מפני שהוא הרי נקרא צדיקו של עולם ומבטל כל הדינים מעל ישראל עם קרובו, ובוה נבוא אל הביאור 'לא איש אל' בשעה שלא נמצא בעולם צדיק חזק שיהיה בבחי' 'איש' אל הוא לשון חזק, כמא"כ 'מי כמוכה באלים', ויכוב' שיוכל לבטל הדינים שישארו במצב של כוב היינו שלא יישאר רושם כלל, או עכ"פ 'בן אדם ויתנחם' דאפי' צדיק כזה שיוכל לפעול ע"י עבודתו שהשי"ת ינחם על הרעה אשר חשב לעשות לעמו, והוא מדרגה ב' מה עושה הקב"ה? 'ההוא אמר ולא יעשה' לא יעשה בכלל, אלא מבטלן מכל וכל, ופירש"י 'ודבר ולא יקיימנו' היינו עכ"פ אינו מקיים את זה על אחר והוא ית"ש נכנס לפניו משורת הדין, עבור עמו ישראל.

(ריבנו הסב"ק מרדכי זי"ע)

מברכה לקללה אין באפשרות להפוך, אך להפוך קללה לברכה יש כח בידי הצדיקים

הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה (כ. ט) סגנונם של ישראל הרב דבאריט'ש' זי"ע פי' את הפסוק כי מאחר שקבלת' רק ברכות לכך 'לא אשיבנה' לא אוכל להפוך לקללות, מפני ש'לא איש אל ויכוב', משא"כ להפוך ח"ו להפוך מקללה לברכה, יכולין אחר השוב, כי צדיקים יכולים להפוך ועושים צירוף אחר 'מצרה' ל'רצה' אבל כל מה שיצא מפי הקב"ה לטובה, אינו חוזר כידוע.

(קדושת לוי)

איך חשב בלעם להצליח לקלל את ישראל ברגע אחד?

ותרועת מלך בו (כ. כא) על הפסוק 'עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מוא ומה ענה אותו בלעם בן בעור וגו' למען דעת צדקות ד' (מכילת ו. ה) דרשו חכמינו ז"ל אמר רבי אלעזר אמר להן הקב"ה לישראל 'עמי ראו כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי עליכם כן אותן הימים וכו', וקשה: כמה זעמו של הקב"ה בכל יום רגע כמימרא (ברכות ז) וכתבו בתוס' שם ד"ה רגע. וא"ת מה היה יכול לומר בשעה מועטת כזאת? ויש לומר שהיה אומר 'קלם' והקב"ה הפכו ואמר 'מלך' כדכתיב 'ותרועת מלך בו', וענינו עפ"י רמז כך הוא: עיקר עבודת האדם בעולמו הוא שיראה להגביר עצמו

את חלק המת והשכל שהוא יהיה השליט על הלב ולא שהלב יהיה השליט, כי מצד הלב נמשכים כל מיני תאוות ואח"כ כלי המעשה גומרים לרעה ח"ו, אבל מי שמגביר חלק המח והשכל על הלב היינו שלא יעשה שום דבר רק מה ששכלו מחייבו, הרי הוא יכול להיות עבד נאמן לאלקיו. וזה הרמז בענין הנ"ל: בלעם הרשע מרוב רשעותיו רצה שיהיה הסדר אצל בני ישראל לפי הר"ת שיצא מהם 'כלם' והם 'כבד ל'ב מ'ח, היינו שכלי המעשה והלב הם ישלטו שליטה מוחלטת על האדם ויורו לו מה לעשות, וחלק המח יהיה נכנע לפניהם. כמוכן ששיטתו הפסולה הזאת היא כליון מוחלט לעם הנבחר קודם ברוחנות וממנו בגשמיות, אבל השי"ת הורה להם את הדרך אשר ילכו בה, שיהיה לפי הר"ת שיצא מהם מל"ך והם מ'ח ל'ב כ'כר שהמח צריך לשלוט על הלב וכלי המעשה, ואז 'תרועת מלך בו' יוכל האדם לקבל עליו עומ"ש באמת ובאמונה כדבעי.

(מרן הסב"ק מרדכי זי"ע)

חטאי ישראל אינם גורמים פגם קבוע רק מכסים את הנשמה בלבד

לא הביט און פיעקב ולא ראה עמל פישראל (כ. כא) הרה"ק רבי יעקב מהוסיאטין נעמד על פירוש הכתוב 'לא הביט און פיעקב ולא ראה עמל פישראל' וגו' וכתב אם נפרש שלא הביט און היינו כי איננו, דאין בישראל כל און ועוולה, אין הפירוש מתאים למציאות דהרי 'ומפני חטאינו גלינו מארצנו'! גם אם אפשר לפרש 'לא הביט' מפני שהוא מותר, וכי משא פנים יש בדבר והאמר ר' חנינא (ב"ק ג) 'כל האומר הקב"ה ותרן יוותרו מוה"י'. ועוד אמרין שם 'הקב"ה מדקדק עם סביביו כחוט השערה', וביחס לעמים אחרים ישראל הם 'סביביו' וכן אמר הנביא עמוס (א. ג) 'אתכם ריעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם את כל עוונותיכם'. והנה פירוש אחר על 'סידור תקוני זהר' (תקון כא דף קא) 'לא הביט און ביעקב', פגם האון, אף אם תוסיף פגם כי אמר החטא עושה בנפשו קבוע, אלא לכלוך העובר ע"י רחיצה ושפשוף. וזה מרומז בפסוק (שה"ש ד) 'כולך יפה ריעתי ומום אין בך', כי איכותה של נשמת ישראל הכללית היא מעולה, ואינה מקבלת פגם כי אם לכלוך, וכן איתא בשם ריבנו הק' הצדיק מרדכי זצ"ל 'לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל' יען אפילו אם חטא איז 'ה' אלקיו עמו ה"י' בלבד, ובמובן זה יש לפרש דברי רש"י אפילו מכעיסין לפניו אינו זו מתוכן, ומדובר לא באהבת ה' לישראל, כי אם בשבח ישראל הכתוב מדבר, שאפילו מכעיסין אותו. עכ"ל הקשר עם השי"ת נשאר בפנימיותו, אך הלכלוך מכסהו.

(אהלי יעקב)

רמז לביטול חבלי משיח ע"י הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע

לא הביט און פיעקב ולא ראה עמל פישראל ד' אלקיו עמו ותרועת מלך בו (כ. כא) הנה ידוע דפסוק זה מוסב על הגאולה העתידה, דאז יהיה 'ה' אלהיו עמו'. וא"ת הלא יהיו ח"ו חבלי משיח? אלא דהלא ידוע בספה"ק שרבינו הק' הרבי ר' אלימלך זי"ע ועכ"ל המתיק והחליש גודל הגזירה דחבלי משיח, וזה מרומז בלשון הפסוק שמימים 'ותרועת' מלשון שבירה, מלך בו' היינו שע"י הרבי ר"ר אלימלך זי"ע ועכ"ל, נשברו ונמתקו 'חבלי משיח'.

(שארית מנחם הרה"ק מושייווא - ויז'ניץ)

יצאת מצרים נמשכת עד ביאת המשיח

קל מוציאם ממצרים (כ. כה) כתב הרה"ק בעל ה'באר מים חיים' אל מוציאם ממצרים' (כ. כה) הנה הכתוב לא אמר 'א-ל מוציאם ממצרים' כי אם 'מוציאם' לשון הוה, שתימך הוא מוציאם ממצרים, כנודע שגלות מצרים נוקב ויורד עד ימות המשיח שעל כן מצות עשה מן התורה להזכיר יציאת מצרים בכל יום תמיד.

גם כאשר היהודי קם בבוקר והוא עדיין חלש בעבודתו רק בלביא, אך במהרה יקבל כוחות ויהיה כארי

הן עם פלביא יקים וכארי יתנשא (כ. כד) הכלל הוא כי הארי חזק מן הבלביא. והנה בשעה שיהודי קם ומבקש לעבוד את השם יתברך והריהו כמו בלביא בלבד,

אולם עד מהרה מסייעים אותו מן השמים כי 'הבא לטהר מסייעין אותו' והוא מתנשא כארי.

(זאת זכרון - הרה"ק מלובלין זי"ע)

עיקר שבחן של ישראל - הזריות בעבודת ה'

הן עם קלביא יקום וְכָאֲרִי יִתְנַשֵּׂא (כד. כד) רצו חז"ל לקבוע פרשת בלק בק"ש דכתיב בה 'הן עם קלביא יקום' וגו' שזה עיקר שבחן של ישראל, כמ"ש במדרש 'טוב פת חריבה וכו' מבית מלא זבחי ריב', ופירוש כי החילוק שבין חסידי אומות העולם שכל כוונתם לעבוד הבורא לפי שעה, 'לגרמיהו עבדי', אבל איש ישראל אין לו בעולמו רק עבודת הבורא ית', ולכן מיד בקוממו חוזר לעבודתו, וזה הזריות הוא סימן שכל תהליכותו בשכבו ובקומו ובלכתו רק לעשות שליחות אביו בשמים.

(חידושי הרי"ם)

ישראל אינם צריכים לברכותיו של בלעם

גם בפרק לא תברכנו (כד. כה) כתב הרה"ק בעל המראה יחזקאל מרע"ש זי"ע דהנה בפרשתו אמר ה' לבלעם 'לא תלך עמהם' וכו' כי ברוך הוא' ואז אמר בלעם א"כ אברכם, ואז ממילא יהיה זה להם לקללה כמ"ש גבי רבקה שלכן היתה עקרה שלא יאמרו מחמת ברכת הרשע ילדה בנים, כן הדבר אצל בלעם, שרצה לברכם ואז כדי שלא יאמרו שטובתם באה מברכת בלעם ואז ע"כ יהיה להם היפך הטובה ולכן נענה 'כי ברוך הוא' זה מכבר ואין ברכותיו פועלות עליהם מאומה. לטוב או לרע.

(מעלי צדק)

לא הרי פתחי תשובה של פלוני כפתחי תשובה של אלמוני

וְיִשְׂרָאֵל בְּלִעָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְטָיו (כד. ב) כתב רש"י ז"ל: 'ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה', ונראה לומר כי בדברי רש"י 'הק' מרומז כי תיבת 'פתחיהם' מורה על חרטה ותשובה, כמו שמצינו בנדרים הלשון של 'תחת חרטה' היינו שמתחרט על מעשיו הרעים שעשה, ופתחו רעל הראשונים, וזהו שראה בלעם 'שאר פתחיהם מכוונים' היינו, שאין החרטות שוות דבלעם ראה שלראובן כואב למה אין בו כלום ממעשיו הטובים של שמעון, וגם שמעון עשה חשבון נפשו ובא לידי מסקנה שהוא כאין ואפס נגד ראובן ולכן המעלות ומדות טובים נמצאים אצל ראובן, והוא בעצמו עדיין לא עשה כלום, נמצא דהחרטות לא הביאו לידי מסקנות מכוונים, אלא למסקנות הפכיות דלפי החרטה חרטה דראובן נמצא שהוא בעצמו בור ריק, וכל הטוב נמצא אצל שמעון ומחשבתו של שמעון על ההיפך הגמור דכל הטוב נמצא אצל ראובן והוא כעצמו בור ריק, את זה היה בלעם מקנא, שראה שאין פתחיהם מכוונים אחד אל השני אלא הם זה כנגד זה.

(רבינו אדמו"ר מסאריטורה זי"ע)

פתחת הלב לעבודת ה' כל אחד במדרגתו

וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְטָיו וְתָחִי עֲלָיו רוּחַ אֱלֹהִים (כד. א) המאור ושמעו והשם משמאל בפרשתו פירש פסוק זה לפי מה שפירש רש"י 'ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה' ותחי 'עליו' רוח אלקים, והנה בזה הק' 'ח"י דף ריא) פירש 'עליו' על ישראל שרתה שכניה, שלא יוכל לקללם. ופירשו שבלעם היה רוצה לקטר על בני ישראל אשר עבודתם הוא רק 'מצות אנשים מלומדה' שכל אחד עושה כפי שחבירו עושה או כפי שראה שרבו עושה גם הוא עושה, כמעשהם ותנועותיהם, הכל כמצות אנשים מלומדה בלי פנימיות, אבל אחר שראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה, דהיינו פתחת הלב לעבודת השי"ת, אין אחד עושה פתח כמו שפתח חברו, דהיינו שאינם עושים כאנשים מלומדה רק כל אחד עושה ועובד השי"ת באמתות הלב, לזאת 'ותחי עליו' - על ישראל, רוח אלקים, ששרתה עליהם שכניה, ואז אמר בלעם שהם ראויים לברכה.

(מאור ושמש, אור ישירים - הרה"ק הר"מ מקוברין זי"ע, שם משמאל)

ישראל פותחין פתח קטן כחודה של מחט ולעומתם השי"ת פותח להם כפתחו של אולם

וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשִׁבְטָיו (כד. ב) 'ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה' עלה בלבו שלא יקללם' אמרו חכמינו ז"ל שהרי אמר הקדוש ברוך הוא לישראל 'פתחו לי פתח כחודה של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם' היינו, אין פתחיהם

מכוונים, שדורשים מהם לפתוח פתח קטן ופותחים לפניהם פתח גדול, והרי דבר זה מוכיח כמה גדולה חשיבותם של ישראל לפני המקום.

(בוצינא דנהורא - הרה"ק הרבי ר' ברוך'ל פמנע' בוי' זי"ע)

כל זמן שהאדם אינו מכיר שפלות עצמו אינו יכול להכיר את גדלות הבורא ית'

וְנָאם הַגִּבֹּר שְׁתֵּם הָעֵין (כד. ג) הרה"ק בעל ה'נועם אלימלך' זי"ע א' פירש את מאמרם ז"ל (חגיגה ב.) 'סומא באחת מעיניו פטור מן הראיה' דהנה כל זמן שהאדם אינו מכיר שפלות עצמו אינו יכול להכיר את גדלות הבורא ית', ולכן נתן הקב"ה לאדם ב' עינים באחת מהם יראה שפלות עצמו ובשני שיראה את גדלות הבורא, אמנם הסומא באחת מעיניו שאינו רואה שפלות עצמו, פטור מן הראיה, שעיקר תכלית הראיה היה כדי להכיר את גדלות הבורא, וזה אינו יכול לעלות לביהמ"ק כיון שלא רואה את שפלות עצמו. והנה ידוע מאמרם ז"ל אבות (פ"ח י"ט) עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה מתלמידיו של בלעם הרשע, שהוא היה בעל גאווה גדולה, וא"כ זהו הכונה 'שתום העין' הוא היה סומא באחת מעיניו, שלא ראה שפלות עצמו, ואיש שכזה אינו יכול להכיר ולהתבונן בגדלות ואחדות הבורא.

(מנחת ישראל)

גם במצב גרוע של נפילה אסור לאבד את האמונה

וְנָאם הַגִּבֹּר שְׁתֵּם הָעֵין: נָאם שִׁמְעַם אֲמִיר אֶל אִשְׁרֵי מַחֲזֶה שְׂדֵי יִחוּזָה נָפַל וּגְלוּי עֵינָיו (כד. ד-ה) מעשה בגביר אחד שהיה מקורב לרבינו הסב"ק מריז"ק זי"ע, שאיתרע ליה מזולתו ונהפך עליו הגלגל רח"ל, וירד מטה מטה, ונסע לרבו ושח צרתו לפניו וברכו רבינו ואמר לו: 'השי"ת יעזור לך! אך הישועה איתרה מלבוא, הגם שנתברך כמה פעמים מפ"ק, פעם כשנסע בחזרה ברכו בתקוה ובציפיה רבה שיושע, ועדיין לא נושע והרגיש האיש שהגיע לשפל המצב ולדיוטא תחתונה, וקם ונסע שוב לרבינו ומתוך רוב כאב וצער הטיח דברים קשים כלפי מעלה ואמר כמדומה לי שהשי"ת העלים עין ממני!

פתח רבינו ואמר לו: הנה בלעם הרשע אמר 'ונאם הגביר שתם העין, נאם שמע אמייר אל אשר מחזה ש-ד-י יחזה שחם העין, נאם שמע אמייר אל אשר מחזה ש-ד-י יחזה נפל וגלוי עינים' ידוע שיש ד' מדרגות במין האנושי, הכי המוכשר שביניהם הוא מדרגת 'אדם' למטה מזו מדרגת 'איש' ולמטה מזו מדרגת 'אנוש' והכי הנמוכה הוא מדרגת 'גבר'! 'אדם' הוא משרש הכתוב 'אִדְמָה לְעֵלְיוֹן' (שפי"ה יד) לכן הוא הכי נכבד. 'איש' מורה נמי על מדרגה גדולה ע"ד שמצינו שאמר שלמה המלך ע"ה 'אֵלֶיכם אִישִׁים אֶקְרָא' (משלי ת. ד) על 'אנוש' ג"כ אפשר לומר שהוא מדרגה כמו שפירש"י ז"ל על הפסוק 'כולם אנשים' (לעיל יג. א) כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות. אבל 'גבר' הוא כבר מדרגה נמוכה, והנה אומר בלעם 'נאם הגביר' מהו נאמו ודבריו של מדרגה 'גבר' - 'שתם העין' בשעה שהשי"ת מנסה עם נסיון של יסורים אם זה בגופו או בממונו הרי הוא אומר 'השי"ת העלים עין ח"ו ממני ואינו משיגה עלי. אבל 'נאם שמע אמייר א-ל אשר מחזה ש-ד-י יחזה' מהו נאמו ודבריו של זה השומע והרואה מחזה ש-ד-י נפל וגלוי עינים' אפילו בשעה שהוא נמצא במצב של נפילה בכל זאת הוא מאמין שהכל גלוי וידוע לפניו ית', ועל הכל הוא משיגה בפרטי פרטות, על כל בראיו יצוריו, והסטי רבינו זי"ע פניו להמקורבים שעטרוהו ואמר 'מוויל א מענטשן א טובה טוהן און ער לאזט זיך נישט' האדם חייב לדעת שבאמת הכל רחמים וחסדים גמורים, כמו שכחבו 'מפי עליון לא תצא רעות' (איכה ג. ג) ורק מכם המקבלים הדבר נדמה לרעה ח"ו, ואין עצה אחרת אלא להתחזק באמונה ואז יראה שגם הוא יראה חסדים באופן גלוי.

(מרו הסב"ק מרז"ז)

בביתך תנהג בענווה ותדבר עם כל אחד ובכיהמ"ד תמנע מלדבר עם כל אחד

מֶה טָבוּ אֱהֲלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל (כד. ה) בדרך צחות: מה טוב היה שבאהלך היינו בביתך, יעקב! תתנהג בבחינת 'יעקב' - עקב ענוה, ולדבר עם כל אחד ואחד. 'ומשכנותיך' בבית הכנסת ובית המדרש 'ישראל' תנהג דרך חשיבות שלא לדבר עם כל אחד, כי ישראל מורה על 'ל"י' רא"ש' בחינת יוגבה לבו בדרכי השי"ת.

(שארית מנחם הרה"ק מושיטורא - ויז"ניץ)

בלעם ידע שמקור חיותם של ישראל הוא בבתי כנסיות ובתי מדרשות

מֶה טָבוּ אֱהֲלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל (כד. ה) לכאורה לא מובן מדוע ביקש בלעם לקללם שלא יהיו בתי כנסיות ובתי מדרשות בישראל והלא לא אלו הם מן הדברים המעוררים קנאה בלב גוי, אדרבה, הם מרחיקים את ישראל משטחי ההתחרות הכלכלית והמדעית, כאשר יושבים בבתי כנסיותיהם ומשרשיהם, ואינם מעורבים בין האומות, ומדוע רצה בלעם לקללם שלא יהיו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות? אכן בלעם ידע היטב שבתי כנסיות ובתי מדרשות הן המקורות שישראל שואב מתוכם את כח קיומו הנצחי.

(אהלי יעקב - הוסיאטין)

בלק טען לבלעם כי עצותיו לפרעה לא הועילו על כן שינסה בדרך הקללה

הִנֵּה עַם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם הִנֵּה כֹּהֵל אֶת עֵין הָאָרֶץ (כד. ה) מצינו במדרש שבלעם היה בין יועציו של פרעה אשר אמרו 'הבן נתחכמה לך' והוא אשר יעץ להעביר את בני ישראל בפרך שלא להוציאם מן הארץ, ולהשליך את בניהם הנוגלים היאורה, לבל יפרו וירבו, לפיכך טען עכשיו בלק כלפי בלעם הבט וראה כי עצותיך שיעצת בשעתו לא נשאו כל פרי, שכן 'הנה עם יצא ממצרים' יצאו יצא ממצרים, ולא עוד אלא פרו והתרבו במאד 'הנה כסה את עין הארץ' על כן עליך להתאמץ ולהפעיל נגדם אמצעי חדש של קללה 'לכה נא ארה לי'.

(אור החיים הק')

דיבורי היוזק שנלמדים מהפסוק

פֶּרַע שָׁכַב פָּאֲרִי וּקְלִיבֵא מִי יִקְיָמֻנוּ (כד. ט) בס' 'שפתי צדיק' מביא דברי הגמרא במס' ברכות (פ"א) 'בקשו לקבוע פרשת בלק בקריאת שמע', והקשה דכיון שלא קבעוהו בסוף א"כ למה מודיע לנו הגמרא את זה שרצו לקבוע? וכתב ששמע מוזקין החידושי הרי"ם זצ"ל בשם הרה"ק הרבי ר' בונם זצ"ל מפארשיסחא דהטעם שרצו לקבוע פרשת בלק בק"ש היה מפני הפסוק 'כרע שכב' כמבואר בגמ' דנחוץ לכל אחד מישאר ילדע זאת דאף ש'כרע' פירוש דהוא רחמנא ליציל ירד ממדרגתו ועוד יותר דאף אם 'שכב' שוהו נפילה ממש ח"ו שאין יכול להרים ראשו וגדול הבושה שמרד כל כך נגד רצון קדשו יתברך שמו, מ"מ צריך כל יחודי לידע סיום הפסוק 'כארי' דכמו רגע יוכל להתהפך ולהתגבר על כל החשכות ושיהיה הכל לאור רכל הוזזותיו יפהו וכליות ומשך הפסוק 'וכלביא מ' יקמנו' מה יחפז בבחינת איש אשר כמעט אין לו חיות, הרי שגם מבחינה זו 'קמנו' שיהיה לו תקומה ועוד יחי רוחו על ידי ההיפוך לטוב.

עבודת הפעור רק לאוכלי זבחי מתים-בשר תאווה

וַתִּקְרָא לָעָם... וַיֵּאֱכַל הָעָם... וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעֹר (כד. י-יא) ידוע דעבודת בעל פעור בהתרה. ולכאורה קשה לפ"י דהא כיון שהמן נבלע באבריה, א"כ במה עבדו לפעור? רק י"ל דהוא ממה שאכלו מבשר תאווה, ומרומז במאמר דהמע"ה (תהלים ק"ו כ"ח) 'ויצמדו לבעל פעור' ואין ע"י 'ויאכלו זבחי מתים'. וזשה"כ 'ותקרא לעל לזבחי אלהיהן' וגם 'ויאכל העם וגו' וע"כ 'ויצמד ישראל לבעל פעור'.

(שארית מנחם הרה"ק מושיטורא - ויז"ניץ)

קנאין פוגעין בו - בלי שאלות וספקות

וַיֵּרָא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרָן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מֵתוֹ, הָעֵדָה (כד. יב) כתב בר"י ז"ל 'ראה מעשה ונזכר הלכה, קנאין פוגעין בו', על הלכה זו של קנאין פוגעין בו אמרו חכמינו 'הלכה היא ואין מורין כן' והיינו, אם אדם עושה כך מעצמו הרי זה כהלכה, אבל אם הוא בא לשאול מה יש לעשות פוסקים לו שאין לעשות כך. והסביר בעל החידושי הרי"ם ז"ל את הדבר: כל עצמה של הלכה זו הלא אינו אלא קנאות, שרואה אדם את העבירה והוא מזדעזע כל כך עד שמרגיש הוא דחיפה עזה לפגוע מיד באותו רשע, אבל אם יש לו פנאי וסבלנות לבוא ולשאול שאלה, הרי סימן הוא שאין כאן קנאות לזהות וממילא אין מוריים כן.

(חידושי הרי"ם)

סגולות קביעת עיתים לתורה מה טובו אהליו יעקב משכנותיך ישראל (כה ה)

כל רוח שבעולם, אזי מובטח הוא שפרנסתו תבוא לו
בכבוד הראוי לו ולא יחסר לו מזון.

(המשפיע רבי אלימלך בידרמן שליט"א, קונטרס
באר הפרשה משפטים עמוד יט)

לגזול מזמנו ללמוד תורה

בענין קביעת עתים לתורה, ופירש רש"י לפי
שאדם צריך להתעסק בדרך ארץ כו', והגאון בעל
הפלאה ז"ל פירש שקביעת הוא מלשון קבען פלגיא,
שאף מי שהוא טרוד גדול בעסקיו יש לו לגזול מזה
עת ללמוד תורה ודפח"ח.

(שערי תשובה סימן קנו)

לא יפסיד ממוזונו בשל קביעת העיתים

התורה הקדושה צותה אותנו שנוהר בלמוד התורה
תמיד, ולפחות בקביעות עתים לתורה, וכן בנתינת
הצדקה, וכדומה מעניני המצות, אשר יראה לכאורה
הפסד לאדם על ידי זה בממונו. והיצר הרע מסיתו
לאמה, פן מה אעשה באחריתי, אם לא אשתדל ביותר
בענין עסקי, ובפרט בעת זו שמכשרת ביותר לסע
ולילך לשם ולשם, ואם לא עכשיו, אימתי? ומשתדל
להפריע ממנו על ידי זה העת הקבועה לתורה. וכן
מנתינת הצדקה על ידי טענות אלו וכדומה לזה. לכן
בא הכתוב כמזהה "בטח בה", שהוא בודאי ישלים
לך את כל הראוי לבוא לך. "עשה טוב", על ידי
זה תוכל לעשות כל טוב. וכמוכר בירושלמי (סוטה
פ"ט) וזה לשונו, באחד שהיה לומד והו צוחק לה
בפרגמטיא (פרוש, שהיו צועקים הקונים שיבוא עם סחורתו
למכר) והיה אמה, לית אנא מבטל ענתך, אין חמי למיתי
מיתי הוא, וזה לשון "קרבן העדה", והיה אומר, אין
אני מבטל השעה, שקבעתי ללמוד התורה בשביל
הרווחת ממון, אם ראוי שיבוא לי רוח, יבוא הוא
מעצמו מהקדוש ברוך הוא, אף לאחר שאגמר קביעת
למודי. והנה זה דבר שהשכל יחביבה ודאי, כי איך
יתכן שהקדוש ברוך הוא יגרע מן האדם מזונו, שקבע
לו בראש השנה, עבור שלא רצה לבטל הזמן הקבוע
לו לתורה? ואפלו אם ארע לו, שעל ידי קביעת עתים
שלו, נסבב לו מניעת הרווח ביום זה, אף על פי כן אל
ידאג מזה, כי הרבה סבות יש למקום, ואם לא ביום
זה, יתן לו ביום אחר, וידע לנכון כי עד כלות זמן
הקבוע לטורף של שנה זו, והוא עד ראש השנה כמו
שאמר חז"ל, בודאי משלם מה שנגזר לו מן השמים.
ואין החריצות וההשתדלות ביותר מועיל מאומה,
כי בודאי לא יתוסף לו מאומה על ידי זה, שיעבר
על רצונו של הקדוש ברוך הוא ויפריע את העת
הקבועה לו לדברי תורה, וכן מלמד ממנו לצדקה
וכדומה. אם לא מי שכפר לגמרי בה' ובהשגחתו,
דעליו כתיב (דברים י') "ומשלם לשנאיו אל פניו
להאביר".

(שמירת הלשון ח"א שער התבונה פרק ט)

זמן קביעת עיתים קדוש בקדושת שבת

ובכלל זה [מצות שביתת השבת] ג"כ ביטול הקביעת
עיתים לתורה בכל יום, כי אותו העת הקבוע הוא
סוד קדושת שבת שבכל יום שצריך לשבות אז
ממלאכתו לעסוק בתורת ד', להמשיך קדושת שבת
לימי החול, הבן הדברים.

(דרך פקוד מצינו לב)

קביעת מקום לתורתו

כל הקובע לו מקום לתורתו אויביו נופלים תחתיו,
והוא מדה כנגד מדה, כשם שהוא עושה משכן ומושב
לשכינה במקום אחד ותמצא מנוח דברי תורתו, גם
לא יטריח אותו ללכת אחרי אויביו מטולטל נע ונד
אלא הוא יושב במקומו ואויביו כלים מאלוהים. וכן
הקובע עתים לתורתו שכרו גדול והוא תחלת דינו
של אדם לעתיד לבוא לעולם הבא, כדכתיב (משלי
י"ג, י"ד) פוטר מים ראשית מדון וגו'. ועל כן צריך כל
האדם מישראל, בין עני בין עשיר, בין בריא בין חולה,
שיקבע לו שעה ידועה ביום ושעה בלילה ללמוד
בה תורה כל אחד כפי דעתו והשגתו, אחד המרבה
ואחד הממעיט. ויקבע השעה ההיא שלא יאבד אותה
בשום צד על שום דבר בעולם, אפילו יבוא לו הנאה
של מאה מנה יפסיד הכל והשעה לא תפסד, וזהו ענין
קובע שלוקח הדבר בקביעות וחובה ולא בדרך עראי
לבטל אותה על דבר שיבוא כי בזה אין ניכר קביעותו
כי נראה שלומד מפני שאין לו עסק אחר לעשות,
אבל בבא לו איזה עסק מניח הלמוד ועוסק בעסק
ההוא אין זה כי אם אבוד התורה חלילה. וכן צריך
כי כשעוסק בקביעות העת לא יפסיק ללמוד בדברים
אחרים, כארז"ל בגמרא (איו"ב ל' ד') הקוטפים מלוח
עלי שיח וגו'. אלא ילמד קביעותו בהמשך ויגמור את
חפצו ואחר כך יעסוק בעניניו.

(סדר היום - סדר עלינו לשבח)

כל קבוע כמחצה על מחצה ומטה כלפי חסד כאילו למד כל היום

גדול קביעות עתים לתורה דהא קיי"ל כל קבוע
כמחצה על מחצה דמי, ונמצא ה' יחשוב לו כאלו
עוסק בתורה חצי היום, ורב חסד מטה כלפי חסד,
וקב"ע את קובעו"ם שכן הרבה כאלו למדו כל היום
וכל הלילה תמיד לא יחשו, ומי ראה כזאת ושמע
כאלה ולא תאור בפשו לזכות ללימוד זה ולהרויח
טובה הרבה, ה' יתן בלבם לקרבה אל הקודש לעשות
נ"ר ליוצרנו, יום ליום יביע אומר ולילה לילה יקבע
לעצמו איזה לימוד כאשר תשיג ידו, ובזה יוצא ידי
חובתו ומקיים קרא דכתיב והגית בו יומם ולילה.

(פלא יועץ - ערך קביעות עתים לתורה)

אם הקביעות אינה בתמידות אין רוח הקדושה שורה כל כך על הלמוד ההוא

צריך להזהר עד מאד, שלא לבטל את הקביעות
אפלו יום אחד. ולבר שזה הוא היוק ליום השני
ושלישי שאחר זה, כי קרוב הדבר שגם בהם לא
ילמד, כמו שאמר חז"ל במליצת התורה שאומרת,
"אם תעזבני יום, יומים אעזבך". וקשה לו מאד אחר
כן להתגבר על יצרו מחדש ולקבע עתים לתורה.
אלא אפלו אותם הימים שהוא לומד, אם הקביעות
אינה בתמידות, אין רוח הקדושה שורה כל כך על
הלמוד ההוא. מה שאין כן אם הקביעות שלו היא
בתמידות, קדשה גדולה ונוראה שורה על כל למוד
ולמוד.

(שמירת הלשון שער התורה פ"א)

סגולה לפרנסה בכבוד

מובא משמו של הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע
שהמקבל על עצמו לקבוע עתים לתורה, ומקיים
את קבלתו שלא לזוז מהשעה הקבועה ללימוד מפני

מה טובו אהליו יעקב

משכנותיך ישראל (כה ה)

מה טובו אהליו וגו' פירוש לפי שיש בישראל,
כת שקובעים עתים לתורה, וכת שעוסקים בה יתר
התקועה, כנגד בעלי עתים אמר 'מה טובו אהליו
יעקב', כאהל זה שאינו קבוע, וכנגד כת התקועה
אמר 'משכנותיך ישראל'.

(אור החיים במדבר כה ה)

תחילת הדין לעתיד לבוא

אמר רבא בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו
נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת
בפריה ורביה, צפית לישועה, פלפלת בחכמה, הבנת
דבר מתוך דבר.

(שבת לא, א)

מן השמים מקילין מעלין טרדות העולם המבהילות

ומה שאמרו (אבות פ"ב מ"ד), שלא יאמר אדם
לכשאפנה אשנה, שמא לא יפנה לעולם. כי לא ידע
האדם מה ילד יום, שעסקו של עולם מתחדש יום
יום ומדיח את האדם מדבר לדבר ומטרדה לטרדה,
ונמצאו כל ימיו יוצאין בבהלה, אם לא יתן פנאי
על כל פנים וידחוק עצמו לעסקה של תורה. וכל
שעושה כן וחפץ בברכה, מן השמים מסייעין אותו
ומקילין מעליו טרדות העולם המבהילות, ומעבירין
ממנו עולן של בריות, ושוכן בשמחה כל ימיו בעולם
הזה, וטוב לו לעולם הבא, ואשרי המדבר לאוזן
שומעת.

(ספר החינוך מצוה תיט)

ברכת ונתתי גשמיכם בעתם וכו' קאי על הקובע עתים לתורה

אם בחקותי תלכו וגו'. פירש רש"י שתהיו עמלים
בתורה כו'. אע"פ שרש"י הכריח זה מן יתור
הפסוקים שהרי קיום המצות כבר אמור כו', מ"מ גם
מצד הלשון הדבר צריך ביאור. והוא, שדעתו לעשות
שלשה חלוקות בפסוק זה אשר כנגדם אמר שלשה
פעמים ונתתי. בפרשה ראשונה אמר אם בחקותי
תלכו. על העמל בתורה וקובע עתים לתורה חק ולא
יעבור ועל זה אמר לשון בחקותי, כי אין כוונתו על
מצות החקיות כי לא מצינו בהם בכל התורה לשון
הליכה כי לא נאמר בכל התורה לכו בחקותי, ש"מ
שהליכה זו מדברת בדבר שאין הקב"ה מצוה עליו
זולת שהוא מעצמו עושה כן ובכל כרחך תפרשו
על הדבר שהאדם פועל בטבע כי מצד ההרגל נעשה
הדבר לטבע שני, ולא יצדק זה כי אם בקובע חקים
ועתים לתורה והוא מרגיל עצמו לבא לבית המדרש
בעת ידוע עד שנעשה הדבר לטבע אצל הרגלים
וכו'. ועל כן לא היה מקום לצוות אל האדם כי
על הדבר הנעשה בלא כוונה לא יפול עליו ציווי כי
אין ציווי לרגלים, אלא מדבר באם שכך קרה שקבע
עתים לתורה עד שבאותו עת ילכו רגליו מעצמם
באותו עת אשר נקרא חק, ועל זה אמר אם בחקותי
תלכו. וכנגד זה אמר ונתתי גשמיכם בעתם. כי כנגד
הקובע עתים לתורה אמר שזה שכרו שיבוא הגשמים
בעתם וכארז"ל (תענית ז ע"ב) אין הגשמים נעצרים כי
אם בעזן ביטול תורה שנאמר (קהלת י יח) בעצלתים
ימך המקרה.

(פלי יקר ויקרא כו, ג)

מוסדות שטפנשט בארה"ק

ע"ש כ"ק מרנן האדמו"ר'ם משטפנשט זיע"א

רחוב מהרש"ל 13 בני ברק טלפון 03-579-03-03

לקראת שבת יומא דהילולא קדישא התשעים ושנים

פרשת בלק תשפ"ה יערך בבית מדרשינו

שבת שכולה תורה

שבת אחים יחד

התוועדות חסידים בשעה 23:15
בהשתתפות האורח הדגול המשפיע
ישראל יואל הלפרין שליט"א
הגה"צ רבי
שישא מדברותיו ברון יחד כוכבי בוקר

בין קבלת שבת למעריב

ישא דברין הרה"ג
אברהם צבי טוביאס
שליט"א

קידושא רבא

בעת קידושא רבה ישאו מדברותיהם במשנת בעל ההילולא
ממיהאלוביץ שליט"א תלמיד הרה"ק מריבניץ זיע"א
הרה"ג רבי **אברהם יעקב סלמון** שליט"א - רב קהל שטפנשט
הדומ"צ הרה"ג רבי **יעקב יוסף כהן** שליט"א
הרה"ג רבי **מרדכי וובר** שליט"א בן הדיין הגה"צ רבי **משה וובר** זצ"ל דומ"צ בעלזא ב"ב
ומתלמידי החסיד הגדול רבי **משה בטלן** זצ"ל שהיה תלמידו ומבאי ביתו של מרן **משטפנשט** זיע"א

רעווא דרעוון

עובדות מכלי ראשון מהר"ה צ'ר' **נפתלי כהן** שליט"א
יו"ר ועד חסידי שטפנשט
דברים במשנת בעל ההילולא
הרה"ג רבי **ישראל כהן** שליט"א

פרקי אבות

פרקי אבות ופרקי חינוך במשנת רבוה"ק
המגיד מישרים
הרה"ג רבי **ברוך רוזנבלום** שליט"א
בש"ק אחה"צ בשעה 18:30

זמני תפילות:

מנחה עש"ק וקבלת שבת - 5 דקות לפני השקיעה
שחרית - בשעה 10:00
מנחה וסעודה שלישית - 10 דקות אחרי זמן הדה"נ
ערבית - בזמן ר"ת

לקראת שבת לכו ונלכה

הילולא דצדיקא

ההילולא קדישא ה-92 דמרנא

הרה"ק רבינו אברהם מתתיהו משטפנשט זי"ע"א

כ"א תמוז תשפ"ה

דרשות הרבנים שליט"א בסעודת ההילולא המרכזית שנערכה בבית המדרש שטפנשט בהילולת תשפ"ד - מוצש"ק פרשת פנחס יומא דהילולא קדישא

המשך דרשות הרבנים שליט"א יובא בעז"ה בגליון שבוע הבא

דברי פתיחה ממורינו הרב דקהל שטפנשט שליט"א

לומר אומר אני, אבל אם "זה הדבר אשר צוה ה'" - דהיינו ששכינה מדברת מתוך גרונו, אומרת השכינה אומר אני.

והנה אנו אין לנו שום השגה מהו שכינה מדברת מתוך גרונו של הצדיק, אכן כשאנו מדברים מרבינו, הנה רבינו משטפנשט כמעט ולא אמר דברי תורה ברבים בשעת עריכת השולחן, אבל בשעת עריכת השולחן היה נכנס לדבקות והיה זוכה אז לעלית נשמה, באופן שהחסידיים חששו שמא לא תשוב נשמתו לעולם הזה מחמת הדבקות הגדולה שהיה נתון בה, וראו על הצדיק ממש את הבחינה של 'אומר אני'.

רועה צאן ישראל

בא וראה דברי הק' של הרה"ק המאור ושמש זי"ע בפרשת פנחס על הפסוק (במדבר כו, טז-יז) 'וידבר משה אל ה' לאמר יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה. אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניו ואשר יציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה, ומדקדק המאור ושמש להבין כפל הלשון שאמר אשר יצא לפניו וגו' אשר יציאם וגו', גם אומרו ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה, הלא היו להם שבעים סנהדרין שנחה עליהם רוח ה', ומדוע אמר שיהיו בלי רועה.

ומאריך המאור ושמש ומבאר, ויראה לרמוז בזה שהכתוב מורה לנו מעלת מנהיגי מנהלי וראשי הדורות, ואיזה הדרך אשר יורו לעם בני ישראל, כי הנה העיקר התפעלות צדיקי הדורות והשרידים אשר ה' קורא כרבי שמעון בר יוחאי וחביריו וגם אחריו בסוף הימים שהופיע אור רבינו יצחק לוריא ואחריו שהתנוצץ ניצוץ הבעש"ט וגם יתר צדיקי הדורות מאז ועד עתה היתה מגמתם לקשר נשמות עם בני ישראל לשורשם, ולהסיר מעליהם המסכים המבדילים והתאווה הגשמיות, בכדי שתהיה נשמותיהם קשורה בשורשה לכל יוכלו חס ושולם להתנתק משורשם, וגם תהיה יראת הבורא ברוך הוא על פניהם אפילו בחדרי חדרים לבלי לעבור בזון אפילו על קל שבקלות מדקדוקי סופרים, ואיכות התקשרות נשמותיהם הוא על ידי שמפשיטין את עצמם מהגשמיות ויוצאין מתוך חומריותם לגמרי לקשר נשמותיהם באין סוף ברוך הוא, ועל ידי זה ממשיכין גם כן אתם נשמות עם בני ישראל לקשרם בשורשם.

ומבאר שאף שהצדיקים היה ראשם בשמים, היה עבודתם לקשר את צאן מרעיתם לאבינו שבשמים, וביקש משה רבינו שמנהיג ישראל מלבד מה שיהיה ראשו בשמים, יהיה אשר יציאם ואשר יביאם, ושיהיה

בסעודת ההילולא קדישא

הרב חיים אליעזר הרשטיק שליט"א בנאומו

לו ב' שינים מפחד ה', כשהתבונן שצריך לעשות פיו מדור לשכינה.

והפסיק הרה"ק מסאדיגורא מעט ואמר: אינני מבין האיך יכול אדם לומר "אומר אני", - כדרך צדיקי בית רוז'ין שהיו אומרים אומר אני - רק כאשר שכינה מדברת מתוך גרונו הרי השכינה אומרת "אומר אני".

ומיד פתח ואמר, אומר אני, וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה', 'וידבר משה', זה צדיק הדור, 'אל ראשי המטות' אל הצדיקים שבכל הדורות, כשאתם אומרים לישראל תורה, הרי צריך לומר "אומר אני", והאיך אפשר

ברשות כל קהל הקודש, מרנן ורבנן הרבנים הצדיקים שליט"א, הנמצאים עמנו כאן במעמד הקדוש בסעודת ההילולא של רבינו משטפנשט זי"ע, ידוע שהרה"ק מריבניץ זי"ע כשהיה פותח בדברים ביומא דהילולא של רבו הקדוש רבינו משטפנשט היה אומר: "ברשות מורה מוריני הרב", והיה כוונתו לרבינו, שהיה בעל השמועה עומד כנגד עיניו כפשוטו ממש, ובודאי שכאשר נמצאים בבית המדרש שנושא את שמו וזכרו הטובה, שצדיק בעל ההילולא נמצא עמנו כאן, הרה"ק רבינו אברהם מתתיהו משטפנשט זי"ע.

בשעה זו ממש שאנו יושבים כאן לסעודת ההילולא עולים רבבות אלפי ישראל להשתטח על הציון הק', ומיום חמישי כבר נהרו הרבים להתפלל בציונו של הצדיק, בוכים ומתחננים לישועתו של ישראל, נעתיר גם אנו עברים שהשי"ח ישמע שוועתם ובעל ההילולא רביה"ק יעתיר בעדם ממרומים להשפיע עליהם ניסים וישועות עד אין קץ.

עכשיו כשאנו נאספים כאן בבית המדרש שנושא את שמו של הצדיק, בית המדרש שמפיץ דברי תורתו וזכרו בכל רחבי תבל, הרי זה עת רצון גדול, השי"ת יעזור שנוכח להרחיב גבולות הקדושה שיכולו כל המבקשים לשמוע דבר ה' לבא לשהות בין כתלי בית המדרש.

שכינה מדברת מגרונו של הצדיק

היום קראנו בפרשת פנחס, פרשת הנחלות והפרשה בו ביקש משה רבינו יפקוד ה' איש על העדה, ועכשיו נכנסים אנו לפרשת מטות, חסידיים אמרו שהרי זה מרמז לשמו של רבינו אברהם מתתיהו משטפנשט שנשתלק בשב"ק פרשת פנחס, ונשמן בבית החיים בשטפנשט ביום א' פרשת 'מטות' בבחינת 'מטות' - מתתיהו, 'מסעי' - למנוחות עולמים.

בפסוק נאמר (במדבר ל, ב) 'וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה', מספרים שלאחר הסתלקותו של הרה"ק מרוז'ין זי"ע עלה לכהן כממלא מקומו בנו בכורו הר"ק רבי שלום יוסף, ולאחר הסתלקותו עלה לכהן כממלא מקומו כ"ק אדמו"ר הזקן מסאדיגורא, ובשבתו על כסא קדשו בפעם הראשונה פתח ואמר: זקני המגיד הגדול ממעורט זי"ע כשהתחיל בפעם הראשונה לומר תורה לאחר הסתלקותו של הבעש"ט הק' נפלו

שהילד מת בשנתו במיטתו, כך ניצל השוחט ועמו ניצלו כל בני העיר מהעלילה.

השוחט שב לבית הרבי, ונכנס לרבי והודה לו על שעצתו של הבן יקיר הצילה אותו, הבין הרבי שבנו הקטן כבר עושה מופתים, שלח הרה"ק לקרא לבנו ושאלו מה עשית, ענה לו רבינו שעשה מה שעשה, ואמר לו אביו, עדיין אתה קטן מדאי בשביל לעסוק ב"קונצים" האלה.

יש עוד כמה עובדות שאביו של רבינו ביקש ממנו כמה פעמים בילדותו שלא יעסוק בענינים אלו בגיל כה צעיר.

נמצא עמנו כאן הגה"ח ר' גרשון לוצקין שליט"א מירושלים, ונשמע בע"ה על הגה"ח ר' גרשון לפידות רבה של שכונת בית ישראל בירושלים שהיה מגדולי חסידיו שטפנשט, ונשמע ממנו גם כן עובדות ששייך לימי נעוריו של רבינו.

בברכת "ברוכים הבאים" נקבל את פני משפיע האמונה הגדול הגה"ח ר' מיכאל בוגנים, שאנו זוכים להתענג מדבריו המעוררים מדי יום ראשון פה בבית מדרשנו, ומאות צובאים על דלתות בית המדרש לשמוע דברי חיזוק ואמונה, וראוי שיהיה שיעור זה בבית מדרשנו, כי כידוע שרבינו בעל ההילולא היה משפיע האמונה בחסידים, וכל פעם כשהיו נכנסים לבקש ברכה היה שואל רבינו, האם יש לך אמונה, שאם יש לו אמונה אזי יוכל להוושע, והיה מקשר כל הניסים וההשפעות בענין האמונה, ועכשיו כשנמצא עמנו משפיע האמונה, הזמן ראוי לשמוע ממנו דברי אמונה ודברי ברכה לכבוד יום הילולא של רבינו, שהוא "יום האמונה", שביום זה מתחזקים בעבודה של 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו'.

פועל ישועות מימי ילדותו

בשב"ק האריכו המספרים לספר מגדולתו וקדושתו של רבינו משטפנשט בעודו ילד קטן, לא ממשך ס"ה שנות הנהגתו באדמורו"ת עד הסתלקותו, אלא ממה שפעל ישועות בעודו ילד קטן, ונספר עובדא אחת, מספרים על השוחט משטפנשט שיום אחד שיחק ילדו הקטן עם שכיניו הגוי, ושיחק הילד בחלפים של אביו, ושיחק שהילד הגוי הוא הבהמה, והוא הילד יהיה השוחט, וכנראה שהילד היה בעל תפיסה טובה והבין כיצד שוחטים בהמות, ושחט את הילד הגוי עם שני הסימנים, והתפגר ומת, תיכף נעשה בהלה גדולה בחצר השוחט, ששכב שם ילד גוי שחוט, לא היה צריך יותר מזה כדי להעליל עלילת דם, תיכף רץ היהודי לרבינו משטפנשט, היה זה בחייו של אדמו"ר הזקן רבינו מנחם נחום משטפנשט, השוחט היה נסער מאד, שהפגר נמצא בחצירו, ומי יודע מה יהיה באחריתו, כאשר ראה אותו בנו של הרבי, שהיה עדיין בילדותו, איך שהוא נסער ואינו יודע מה לעשות, ולא היה אפשר להכנס לרבי, ושאלו מאי האי, על מה הוא נבהל כל כך, סיפר לו השוחט כמה הדברים אמורים, השיב לו רבינו בילדותו, כך את הילד הערל השחוט, תכניסו לביתו ושים אותו על מיטתו ותשכיב אותו ותכסה אותו, השוחט דמתא כששמע התשובה מהילד הבין שהילד יודע מה שעושים בכאי גוונא, כפי מה שקיבל מאביו הרבי, תיכף רץ לביתו תפס את הפגר של הילד הערל ונכנס לבית אביו, שהיה שכיניו, ואביו לא היה בביתו והשכיבו על מיטתו וכיסהו.

כשחזר אבי הילד הגוי נכנס בו התאוה לעשן את המקטרת, וכאשר הדליק את המקטרת זרק את הגפרור הדלוק בחצר ונדלקה שריפה ונשרף כל ביתו, לאחר כיבוי השריפה מצאו את אפרו של בנו הילד, והבינו

הצדיק במדרגה זו שגם כשהיה בין אנשים יוכל להפשט עצמו מהגשמיים וזאת תהיה לפניו, פירוש גם בשבתו ביניהם לא בהתבודדות לבד בכדי שיוכלו ללמוד זאת ממנו. ואשר יבוא פירוש שמה שיריד עצמו מעט מדביקותו להתעסק בגשמיים לצורך קיום העולם תהיה גם כן לפניו בכדי שילמדו גם כן סדר העבודה בעת העסק בגשמיים איך ומה לכוון לעבודת הבורא. אשר יוציאם פירוש שגם כן יוציאם ויקשר נשמותיהם למעלה ויסיר מעליהם התאוות הגשמיות. ואשר יביאם פירוש שיחזרו גם כן כדי שלא יתבטלו ממציותם, וכמו שאמרנו למעלה בשם הבעש"ט ז"ל. ועל ענין זה ביקש משה רבינו, שהיה זה הפסוק המיוחד שנאמר בלשון זה 'וידבר משה אל ה' לאמר', שביקש שימנה השי"ת על בני ישראל מנהיג שראשו מגיע השמימה בקדושה וטהרה, וגם שיתן לבני ישראל הפשוטי עם עצה ותושיה, שימשיך הנהגתו של משה רבינו עם בני ישראל.

ישועות בציון הק'

ענין זה ראו אצל רבינו משטפנשט, וכמו שנשמע בע"ה מהדרשנים שיבואו לדבר בסעודת ההילולא, ונספר מה ששמענו בשבת ההילולא סיפורים מבעל ההילולא, הנה זה קרוב לעשרים שנה הנני נוהג שבשעת ההילולא או בשבת ההילולא לספר עובדות ששמעתי זה עתה לראשונה, והנה לפני זמן מה הגיע אלי אחד להזכיר את הצריכים לישועה, שאזכיר שמם על הציון, וסיפר היהודי שלפני שבע שנים ביקש ברכה עבור אחותו שהיתה חולה במחלה נדירה ל"ע, וסיפר שב"ה החולה נתרפאה, והיא בריאה ושלימה ב"ה בגשמיים וברוחניות, בזכות הצדיק, והיא עכשיו מבקשת את זיווגה.

בסעודת ההילולא בבית מדרשנו

זקן מועצת החכמים הגאון רבי משה מאיה שליט"א בתפילת רבים ביוםא דהילולא קדישא

ההמונים בתפילה ובתחנונים בציון הקודש ביום ההילולא קדישא

כ"ק אדמו"ר רבי שרגא פייבל גרינפלד ממיאלוויטש שליט"א

תלמידו של הרה"ק מריבניץ וטאהש זי"ע א

הצדיק משפיע לבני כל צרכם

היום בפרשת השבוע קראנו הפסוק בקשתו של משה רבינו לפני השי"ת: 'פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה'. ויש להבין מה הכוונה 'לכל בשר', ולמה לא היה די במה שיבקש שיהיה איש על העדה, ומבואר בספה"ק הענין, תפילתו ובקשתו של משה רבינו לא היה רק על הדור של באי הארץ, משה רבינו ביקש על כל הדורות עד לביתא המשיחית, שבכל דור יהיה מנהיג הדור בבחינת משה, שיהיה אצלו הענין של 'אשר יצא לפנייהם ואשר יבא לפנייהם ואשר יוציאם ואשר יביאם'.

ובביאור מה שנאמר 'לכל בשר', ראיתי בספה"ק אור הגנוז לצדיקים, לאחד מתלמידי המגיד הק', שצדיקי אמת מבקשים אריכות ימים משום ענין אחד, כי הגה שנינו באבות (כ) 'יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא', והצדיק כל רגע ורגע שהוא נמצא בעולם הזה הרי הוא עובד את ה' ומקיים הענין של 'שיתיה' ה' לנגדי תמיד' בלא שום הפסק, וזהו החיות של חיי, של רגע שהוא נמצא בעולם הזה הרי הוא מקיים הענין של 'חטוף ואכול', שהוא ממשך השכינה הק' לעולם הזה.

וזה ביקש משה רבינו 'פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר', שמלבד מה שהצדיק צריך לרומם את הדור להעלותם להשגות באלקות ודבקות, אבל עוד זאת צריך להיות 'לכל בשר', שהצדיק צריך לדאוג לכל הצטרפותיהם של הכלל ישראל בעולם הזה, וזהו 'לכל בשר'.

לעשות מחומר צורה

ענין זה ידוע מתלמידי הבעש"ט הק', שהנה יש לנו להתבונן מהו תכלית בריאת העולם, שהרי השי"ת הוא תכלית השלימות גם ללא העולם הזה, ומבואר בספה"ק שתכלית בריאת העולם הוא לפי שמתבטע הטוב להיטיב, שביקש השי"ת להיטיב עם ברייתו, ועוד מבואר שעיקר התכלית הוא משום שהקב"ה רצה שיהיה לו דירה בתחתונים, והיינו שנעלה את עניני עולם הזה שיהיו לרוחניות, וכלשון הבעש"ט הק', לעשות מחומר צורה, ובאופן זה ישתמש עם עניני עולם הזה.

וכאשר ישתמש עם עניני עולם הזה באופן הזה, הנה מצאנו אצל יעקב אבינו שהאבנים היו מריבות זה עם זה עלי יניח צדיק את ראשו, כי זהו תכלית הבריאה, לעשות מחומר צורה, להפוך את הגשמיים לרוחניים.

ענין זה ראינו תמיד אצל רבינו הרה"ק רבי חיים זאנוויל מריבניץ זי"ע, והיה מדבר תמיד מרבו בעל ההילולא משטפנשט, כמים עמוקים שאין להם סוף, ושמעתי שהרה"ק אמר פעם שקיבל מרבו בעל ההילולא שלשה דברים, דבר אחד קיבל ממנו, הרוח הקודש שלו, ב, החן שלו, ג, הצורה הק' שלו, ואמר שעל ענין אחד שכת לבקש מהרבי, שכאשר הוא מתעסק עם האנשים, שלא יפריעו לו להתעסק עם עניני התעלות.

ואף שהרבי אמר כן בענותותו, אבל אנו ראינו בעניניו שהרה"ק קיבל גם ענין זה.

זה היה החידוש של הרה"ק מריבניץ, שאף שמצד אחד היה גבוה עד מאוד והיה דבק בהשי"ת כל המעת לעת, עם כל זה כשהיו נכנסים אליו היה כל אחד מרגיש שהרבי הוא החבר הקרוב ביותר שלו, והיה מקבל כל אחד בסבר פנים יפות ונותן לו הרגשה טובה כאילו הוא שוה אליו.

תלמידי הרה"ק מריבניץ בשיירי הקודש של בעל ההילולא ששורר הרה"ק מריבניץ בסעודת ההילולא

הגה"צ רבי שרגא פייבל גרינפלד ממיהאלוויטש שליט"א בנאומו בסעודת ההילולא

על זה ביקש משה רבינו 'לכל בשר', שאף שהצדיק הוא משכמו ולמעלה, שראשו מגיע השמימה, אעפ"כ יהיה מעורב בין הבריות וידאג לצרכי בני ישראל.

עבודת הצדיקים

ענין זה ראינו אצל הרה"ק מריבניץ, וגם אצל רבו הצדיק משטפנשט, שדאגו עבור כל אחד ואחד מישראל.

היום בשעת הקידושא רבה סיפרנו מה ששמענו מאחד כמה פעמים ששמו של הצדיק משטפנשט הלך למרחקים והיה ידוע בכל המדינות ברחבי רומניא ועוד שברכתו של הצדיק מועיל לא רק ליהודים אלא גם לגוים.

ידוע הענין שהצדיק משטפנשט היה שתקן גדול וכמעט ולא דיבר, ואמרו עליו הפסוק 'אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם'. בכל הארץ יצא קום ובקצה תבל מליהם, שאף שלא נשמע קולו, ידעו כל העולם ממופתיו ומדרגותיו ושפעל ישועות לכל הבאים לפניו.

ואספר כמה עובדות ששמעתי, העובדה הראשונה יש שמספרים סיפור זה על הרה"ק מרוז'ין, ואני קיבלתי שהמעשה היה אצל רבינו בעל ההילולא, כשהיה בקטנותו היה כבר בעל מופת גדול, פעם הלך עם חבריו על שפת הים, ובאותם הימים היו מכבסים את הכביסה על הנהר ועמדה שם אשה על הנהר וכבסה את הבגדים, ורבינו בילדותו הלך אצל הנהר ואמר לחבריו שיורקו אבנים על האשה, והלכה האשה למקום אחר, והילדים הלכו אחריה וורקו עליה אבנים במשך זמן זה, עד ששבה האשה לביתה.

בליל שבת ניגש בעלה להרה"ק רבי מנחם נחום וסיפר שאשתו אינה חשב בטוב, והבין מדברי האיש על מעשה הבן, ושלח לקרא לבנו בעל ההילולא שהיה ילד, ושאלו על מה שהציק לאשה זו, וענה, מה אעשה, ראיתי איך שמלאך המות רודף אחריה להטביעה, ובקשתי להציל את חייה, ואמר לו אביו, אתה עדיין צעיר לימים ואין לך להתעסק עם ענינים אלו...

קודש קדשים

בעת נישואי הפחד יצחק מבאיאן לבתו של הרה"ק רבי יוחנן מרחמסטריווקא בעיר חאטין, היה רבנו אברך צעיר, והגיע לשמחת הנישואין לאחר שכבר נטלו ידיים לסעודה, ובראש הסעודה ישבו כל הצדיקים משני הצדדים, אבי הכלה היה הרה"ק ר' יוחנן מרחמסטריווקא, וישבו בראש הסעודה כל בניו של הרה"ק מטשערנוביל, וכשנכנס רבינו עמדו שם קהל גדול, והיה קשה להכנס, ונעמד אביו אדמו"ר הזקן משטפנשט ואמר, פנו מקום לכבוד קדוש שלי, כששמע הרה"ק ר' אהרן מטשערנוביל דיבור זה נעמד לראות את רבינו והביט עליו כמה דקות, ואז אמר הה, הה, כאומר שהוא מסכים עם דיבורי אביו.

מחיה מתים במאמרו

שמעתי מהרה"ח ר' יצחק תהלים בימיו של רבינו היה מגיפה, והזהירו את הציבור שאסור להתאסף ביחד, אבל החסידים נסעו לרבינו ליום הקדוש, וקודם התפילה מת שם זקנו של הרה"ק מריבניץ, ומת מחמת המגיפה, ונפל על כולם פחד גדול, ושלחו לקרא לרופא וראה את המצב, וכנראה שלא היה מהחסידיים, והלך למסור לממשלה על המקרה, והיה שם בהלה גדולה, ויצא הרבי וניגש אל הנפטר ואמר לו, חיים זאנוויל קום כי השעה מאוחרת, ואכן הוא קם כאחד האדם, וכאשר חזר הרופא עם השוטר ראו שכולם בחיים.

*

בעל ההילולא לא היו לו בנים, והרה"ק מריבניץ התייתם מאביו כשהיה כבן שלש שנים, ובאה אמו של הרה"ק עם הרה"ק, שנולד בברכתו של בעל ההילולא, שאביו ואמו היה להם בן אחד יצחק, ועברו י"ד שנים שלא היה להם בנים, והרבי ברכם הרבה פעמים, ועדיין לא נושעו, ונכנסו לרבינו ואמרה אמו שלא תצא משם עד שיבטיח לה שתוכה לעוד בן, והיה הרבי אומר שאמו היתה א ערליכע אידינע, ובאו לרבי, ולאחר עריכת השולחן כשעמד בעל ההילולא לחזור לחדרו נגשה האשה לחדר ואמרה שהרבי לא יוכל להכנס לחדר עד שיבטיח לה בן, וחייך ואמר שהיא יכול להמשך בדרכה, והרה"ק נולד שנה לאחר מכן.

מחול לצדיקים בסיום סעודת ההילולא

לאחר מכן בעת עריכת השולחן והציבור שרו הניגון תורה הקדושה, לפתע התחיל ר' משה הערש לשר אביי ורבא קדישא, והביט עליו הרבי בהתפעלות ושאלו מהיכן ידוע לו ענין זה...

הש"ת יעזור שזכות כל הצדיקים יגן עלינו, ויעתירו בעדינו ויפעלו הישועה השלימה לכלל ישראל בחסד וברחמים, ונזכה לקבל פני משיח צדקינו במהרה בימינו, אמן.

עיניו והביט בו, ואמר, טאקע א חידוש, ואלו היו דיבוריו האחרונים.

ידוע המעשה של הניגון "אביי ורבא", ששר ר' מרדכי וורדיגה, והרבי היה קורא לו "מרדכי חזן", פעם ישב הרבי לבדו בחדרו, והיה שר ניגון זה לפעמים בשבועות הניגון "תורה הקדושה", ופעם ישב בחדרו ושר הניגון בדבקות, ולפעמים התחיל לצעוק אביי ורבא קדישא, ולא ידעו מהו הענין, ואז עלה ר' משה הערש ושמע איך שהוא שר, ותקופה

לאחר שנתייתם באה אמו עם הבן ואמרה לגבאי שהיא מוכרחה להכנס לרבי, ונכנסה עם הבן ואמרה שהיא חוששת לחינוך הבן, וזהו הבן של הרבי, שנולד בברכת הרבי, והרבי אין לו בנים, והוא יחנך אותו, ואכן הרבי גדל כבנו חורגו של בעל ההילולא, וידוע שהרה"ק אמר כמה וכמה פעמים, ר' חיים זאנוויל הוא חידוש, ויש נוסח שאמר, הרי הוא "מין חידוש". וידוע הענין שבעת הסתלקותו של בעל ההילולא כשנפל, תפס הרה"ק מריבניץ את ראשו, ופתח את

הגה"צ רבי נתן לנדמן שליט"א רבה של חולון בתפילת רבים בציון הקודש

הגה"צ רבי מרדכי אדלשטיין שליט"א בהדלקת נר התמיד בציון הקודש

גאב"ד מאקווא שליט"א בציון הקודש

תפילות בציון הקודש

מתחם הישיבה על קברו בציון הקודש בו לומדים בכל ימות השנה ברציפות בכל ימות ההילולא

תפילת רבים בציון הקודש

האדמו"ר רבי יחיאל אבוחצירא שליט"א בתפילת חצות מוצאי יום ההילולא בציון הקודש

האדמו"ר מלעלוב ירושלים בציון הקודש

בוגרי ת"ת שטפנשט אלעד בשבת ההילולא בבני ברק

מתחם הכנסת אורחים בהילולא דצדיקא בציון הצדיק בגבעתיים

חלוקת הקוגל במתחם ההכנסת אורחים

משאת השתיה של ר' שלמה רובין בחלוקת השתיה להמונים

הרב שמואל חריטן במתחם ההכנסת אורחים בציון הקודש

עזר

הילולא דצדיקא הרה"ק רב
סוף וקץ לכל

ימים רביעי
וחמישי
כ'-כ"א תמוז
16-17.07.2025

בית שמש

בני ברק < באי

הסעות אורח לצדיק: 5

יום רביעי כ' תמוז

יציאה: מ-20:00 עד 24:00 כל שעה

חזרה: מ-20:30 עד 01:30

תחנת גן ורשא דרך התחנות ברחוב חזון איש עד מגד

ניתן להגיע בתחבורה ציבורית
מכל הארץ לתחנת רכבת השלום
בתל אביב ומשם מרחק הליכה
של כ-10 דק' על דרך השלום
לכיוון גבעתיים ישר כל הזמן
מאלעד קו 278 של חברת מטרופולין
לרדת בתחנה בית העלמין / דרך
השלום הליכה של כ-4 דקות

**תחבורה
לציון הצדיק**

בבית העלמין נחלת יצחק גבעתיים

בית שמש

הסעות קו השמחות

02-9992040

יום רביעי כ' תמוז: 20:30

יום חמישי כ"א תמוז: 16:30

המחיר: 30 ש"ח הלוח

אשדוד

הסעות אברמוביץ

073-3453454 שלוחה 2

יום רביעי כ' תמוז: 20:00

יום חמישי כ"א תמוז: 17:00

מסלול בתחנות קו 350
המתנה שעה וחזר

בימי ההילולא ניתן לקבל במוקד זה מידע על אמצעי התחבורה הק

18-18-55

מצוותא הקדושה:
ומי שיתעקש
על קברי
אמליץ טוב בעדו

ולא תבנשו

י אברהם מתתיהו בן רבי מנחם נחום זי"ע
נרותנו תחילה וראש לפדיון נפשנו

ביתר עילית

ירושלים < באים ונוסעים

מסיעי ישראל: 052-7150652

באים
ונוסעים

יום חמישי כ"א תמוז

10:00 | 14:00 | 18:00 | 20:00 | 22:00

יום רביעי כ' תמוז

בשעה 21:00 | 20:00 | 19:00:00

יציאה מתחנת האבן רחוב שמואל הנביא 79 ליד סדיגורא

רק
20 ש"ח
הלך ושוב

ם ונוסעים

055-400-1725

באים
ונוסעים

יום חמישי כ"א תמוז

יציאה: מ-13:00 עד 24:00 כל שעה

חזרה: מ-14:30 עד 01:30

ל המים ומשם לבית העלמין נחלת יצחק

ביתר עילית

הסעות דרכינו - רומ
054-8410942 | 052-7662780

יום רביעי כ' תמוז:

19:30

יום חמישי כ"א תמוז:

10:00 | 16:30

הרשמה
חובה

אלעד

לב הסעות
058-764-7788

יום חמישי כ"א תמוז: 17:00 | 22:00

בתחנת יהודה הנשיא פינת אבן גבירול
צמוד לביהכ"נ עוד יוסף חי
המחיר: 20 ש"ח הל"ש

הרשמה
חובה

מודיעין עילית

הסעות הומינר
054-27-93444

יום רביעי כ' תמוז: 19:45

יום חמישי כ"א תמוז: 17:00

בתחנת היציאה מהעיר
המחיר: 35 ש"ח הל"ש

הרשמה
חובה

2 מתחמי הכנסת אורחים

<< מול הכניסה לבית העלמין
<< בישיבה על קברו

היכל התורה יפעל כל יום ההילולא

לקיים צוואתו הקדושה
שיומשך הבתי תורה והבתי
התפילה והבתי חסד כאשר היה
באמנה איתו בחיי חיותו

קרובה ביותר למקום מגוריו. לבירורים חייגו:

1700-!

דרשת הגה"ח הרב גרשון לוצקין שליט"א

נכד הגה"צ ר' גרשון לפידות זצ"ל - מגדולי תלמידי מרנא הרה"ק משטפנשט זיע"א

חשיבות סיפורי צדיקים

בגמרא יש כמה פעמים הלשון 'תנו רבנן' מעשה בחסיד אחד, ומפרשים הכוונה ש'תנו רבנן' ו'מעשה בחסיד' הרי זה 'אחד', שהרי זה דבר אחד, בגמרא בבא קמא אמרו 'האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנויקין, רבא אמר מילי דאבות, ואמרי לה מילי דברכות', ומבאר במפרשים שהכוונה הוא מילי דברכות - כנגד עניני בין אדם למקום, מילי דנויקין, - כנגד עניני בין אדם לחבירו, ומילי דנויקין, כנגד מה שהאדם צריך ללמוד מוסר עם עצמו.

באיזה אופן לספר סיפורי צדיקים

בגמרא מסכת שבת (דף קה:) אמרו, 'אמר רב יהודה אמר רב כל המתעצל בהספדו של חכם ראוי לקבורו בחייו, שנאמר ויקברו אותו בגבול נחלתו בתמנת סרח אשר בהר אפרים מצפון להר געש, מלמד שרגש עליהן הר להורגם, ופירש רש"י, לפי שלא הספידו כראוי את יהושע.

והנה מה שנקרא שם המקום תמנת חרס פירש רש"י (יהושע כה, ל) 'בתמנת סרח, כך שמה, ובמקום אחר (שופטים ב, ט) הוא קורא אותה תמנת חרס, על שם שהעמידו תמונת החמה על קברו של יהושע, לומר, זה הוא שהעמיד החמה, וכל העובר עליה אומר חבל על זה שעשה דבר גדול כזה ומת, ויש אומרים, תמנת חרס שמה, ולמה נקרא שמה תמנת סרח, על שם שפירותיה מסריחין מרוב שמן.

ויש להבין מה הכוונה שלא הספידו כראוי את יהושע, מאחר שכבר אמרו עליו שבח זה שהעמיד החמה, והביאור בזה הוא, הנה כשאנו באים לספר סיפורי צדיקים, תכלית הדבר הוא כדי שנלמד מהם דברים למעשה, אבל כשמספרים דברים נוראים שעשה הרב, שהרבי העמיד החמה, מזה אין אנו יכולים ללמוד למודים למעשה, אבל היו צריכים לכתוב עליו מה שנאמר בתורה (שמות לג, יא) 'ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימש מתוך האהל, היו לומדים ממנו כיצד לנהוג למעשה, וזה הכוונה שלא הספידו כראוי את יהושע, שצריכים לדעת מה לספר וכיצד לספר סיפורים שילמדו מזה לימודים למעשה.

בשב"ק ספרו הרבה עובדות מהרבי, ואמנם אסור להספיד בשבת, אבל עבודה דוחה שבת, ענין סיפורי צדיקים הוא ענין של עבודת ה'.

מראש צורים אראנו, אספר מה ששמעתי וקבלתי מזקנתי, שהיתה בתו של הגה"ח ר' גרשון לפידות זצ"ל, הנה שמו של הגה"ח ר' גרשון לפידות, הרי זה ידוע לשם ותפארת, שנקרא שמו בישראל 'המתמיד הירושלמי', הוא זכה לתואר נפלא זה של השקדן, ובגמרא אמרו (סוטה מט.) 'משמת בן עזאי בטלו השקדנים', עוד מצאנו בחז"ל (כתובות מג:) הלשון על שמואל 'שקוד אמרה, שקוד מנו שמואל', ומבאר שהתואר שקדן לא ניתן לכל אחד, אכן הוא זכה לתואר נפלא זה.

עובדות מבעל ההילולא

זקנו של ר' גרשון לפידות, היה הרה"ח ר' ועלוויל לפידות, והוא נסע עוד להרה"ק מרוז"ן זי"ע, בנו היה הרה"ח ר' חיים יצחק לפידות, והוא נסע לאדמו"ר הזקן רבינו מנחם נחום משטפנשט, והוא לא זכה לבנים, וכאשר כבר עברו הרבה שנים מנישואיו, שהיה למעלה מבן ארבעים שנה, וגם הרבנית כבר היתה לא צעירה, נכנס פעם לרב, שידע שהוא פתח פתוח לכולם, והפציר ברבי שיברכו בן, ואמר לו הרב, אצלי קשה לך לפעול, אבל אצל בני תוכל להוושע, אמנם כדי לפעול אצלו צריכים להפציר אצלו הרבה.

הגה"צ רבי גרשון לוצקין שליט"א במשא ההילולא

אדמו"ר הזקן רבינו מנחם נחום משטפנשט נסתלק בשנת תרכ"ט, ונסע ר' חיים יצחק לרבינו רבי אברהם מתתיהו משטפנשט, ולאחר כעשר שנים שנסע אליו, בשנת תרל"ח, הבטיחו רבינו ואמר לו שיזכה למאור גדול, ואכן באותה השנה נולד לו בנו ר' גרשון, וברכו הרבי שיכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים, והברכה התקיימה במילואו.

ר' גרשון לקחו אביו לרבינו כבר בהיותו ילד, והיה מספר תמיד מתוך געגועים שהוא זוכר את הקידוש לבנה של הרב, ואמר שראו אז הענין של כמקבל פני שכניה, וראו על הרבי שינוי הצורה, שאינו כלל בעולם הזה.

ונוכחי בדרך אגב, כשהיה ר' גרשון מספר סיפורי צדיקים, היה מספר כל עובדא מי היה המקור, איש מפי איש.

גדלותו של זקני החסיד - הגאון השקדן ר' גרשון לפידות

פעם סיפר על ענין של קידוש לבנה, מעשה בחסידים שנסעו לרבי מלובלין, והתעכבו בדרכם, והיו בשבת אצל בעל הקצות החושן, ובמוצאי שבת היה הזמן של קידוש לבנה, והיה מעונן, והיה השאלה אם יוכלו לקדש הלבנה, ואמרו החסידים לקצות החושן שאצל רבם כשאבים לומר לו שהגיע זמן קידוש לבנה, הרי הוא אומר נתפלל מעריב ונקדש הלבנה, וכן היה שהתפללו מעריב ואחר כך נתפורו העננים והיו יכולים לקדש הלבנה, נענה ואמר הקצות החושן, גם אנו נתפלל מעריב ולאחר מכן נקדש הלבנה, וכן היה, והיה הדבר לפליאה בעיני החסידים שגם בעל הקצות יראה מופת, ולאחר קידוש לבנה אמר להם בעל קצות החושן, הנה העולם עומד על שלשה דברים, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, ואנו יש לנו גם כן חלק בתורה, והבנתי שלא יביישו אותי.

כשהגיע ר' גרשון לפידות לארץ ישראל היה אז בילדותו, ואמו הקדישה אותו לתורה, שאמרה כאמו של שמואל, שהקדישה אותו ללימוד התורה לעולם, ר' גרשון היה בן יחיד, והכניסה אותו אמו אצל משפחתו של ר' בצלאל ברנשטיין, ואצלו למד וישן. כשהיה ר' גרשון ילד בן עשר שנים הבחינה אם הבית שהמצעים שהיא מציעה לילד גרשון נשארים על המקום ואין זזים ממקומם, והכניסה קרשים למיטה לבדוק אם הוא נכנס למיטה, ואז נתגלה שהילד אינו נכנס למיטה, שהוא יושב ולומד כל הלילה, עד שהוא נרדם על הגמרא.

מספרים שפעם שלחו אביו למהר"ל דיסקין בפורים למסור לו משלוח מנות, וכאשר עמד לפני

המהר"ל שאלו המהר"ל איזה ברכה אתה רוצה, וענה ר' גרשון שהוא רוצה ברכה שיוכל ללמוד ושיבין את לימודו, וברכו שילמד וידע, והיה תולה את ידיעותיו בברכה זו, וזה היה שאיפתו בכל ימי חייו.

מספרים שכאשר נפגש הרה"ק ר' מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע עם הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל, אמר הרה"ק להגר"מ, הנני מכיר יהודי בארץ ישראל שאין לו מזל, שהרי הוא בקי בכל התורה כולה, תלמוד בבלי וירושלמי וארבעה חלקי שולחן ערוך בלשון, אבל איש אינו מכירו ואין יודעים ממנו, ודיבר על ר' גרשון, ענה לו ר' משה, מי אומר שהמול הוא כשיודעים ממנו.

כשהיה ר' גרשון בצפת נפגש עם הגאון הרידב"ז, שהיה גאון הדור, והתחיל לדבר עמו בלימוד, ואמר הרידב"ז, הנה ידעתי ושמעתי שבארץ ישראל יש תלמידי חכמים, אבל עדיין לא ראיתי לומדים כמו שהכרתי בחוץ לארץ, וכאשר חזר ר' גרשון לירושלים נפגש עם הגאון ר' יצחק וינוגרה, ר' יצחק מתמיד, ראש ישיבת עץ חיים, וסיפר לו מה שאמר לו הרידב"ז, אמר לו ר' יצחק, האם יתכן הדבר שאתה שמעת הדברים ושתקת, חזור לצפת ותקן אותה, ואכן ר' גרשון חזר והתחיל לדבר עם הרידב"ז בלימוד, ובאמצע היום את ידיו ואמר, לא האמנתי בכוחות שיש בירושלים.

שמעתי מהגאון ר' יוסף ליברמן מה שאמר לו גאב"ד טשעביץ זצ"ל, שלדעתו ר' גרשון הוא הגדול ביותר בירושלים, שאין גדול יותר ממנו, התמדדו לא יאומן כי יסופר.

וכה סיפר לי הגה"צ ר' נטע ציינווירט זצ"ל מגדולי חסידיו באיאן, שכאשר חזר בליל הסדר מהתפילה בקלויז דחסידי באיאן בבתי הורנשטיין, הלך בתחילה לבית חמיו הרה"צ ר' דוד זליג זלצמן זצ"ל מחסידי קרלין, וכאשר הלך בשכונת בית ישראל ראה את ר' גרשון הולך ברח' זונפלד, והיה זה בשעה מוקדמת, ושאלו להיכן הוא הולך, ואמר שהוא כבר סיים את עריכת הסדר, והוא הולך ללמוד, ואמר ר' נטע, אף שהיה זה בליל פסח, אבל אני קנאתי בו.

לאחר פטירת הרבנית עלו ראשי ישיבת מיר, הגאונים ר' אליעזר יהודה פינקל ור' חיים שמואלביץ לנחם את ר' גרשון, וקודם שנכנסו הבית ר' חיים דרך החלון וראה איך שר' גרשון יושב ולומד, ואמר לו ר' אליעזר יהודה, נקצר בעת הניחומים כדי שלא להפריעו מלימודו, ושאלו ר' חיים, כיצד מותר לו ללמוד, וענה, בירושלמי במועד קטן אמרו שהלהוט אחר התורה מותר בתורה גם בימי אבלו, שזה היה חיותו.

שמעתי מהרה"צ ר' אליהו ראט זצ"ל שר' גרשון אמר לו, ההשגה שלי בעולם הבא הוא סטנדר וגמרא מש"ס ויילנא וסיגריה, ואיני יודע מה שייך שיהיה יותר מזה.

הרה"צ ר' אליהו ראט שאל פעם את ר' גרשון הלמאי אינו אוכל פת שחרית, שעל פי הלכה צריכים לאכול פת שחרית, ואמר שהוא סומך על דברי הפרי מגדים שהוא סובר שאפשר לצאת ידי פת שחרית בכוס קפה, ולאחר שהפציר בו אמר על עצמו ברוב ענותנותו הלשון שאמרו בגמרא (גיטין יב,) 'עבדא דנהום כרסיה לא שויה למריה ולמרתיה למאי מיתבעי', ופירש רש"י 'עבדא דנהום כרסיה לא שויה' - עבד שאינו שוה לחם אכלו, שהרגיש שעדיין לא למד כראוי.

אחד מגדולי ירושלים היה הגה"ח ר' בן ציון לבל, והוא למד בישיבה יחד עם ר' גרשון, ואמר לי, שבועיים קודם פטירתו ניגש ר' גרשון להרה"ק

במשנתם של צדיקים וחסידים

צורך עובדות וסיפורי קודש מאורחות חיי הקדושים של רבינו משטפנשט זי"ע – בעל ההידורא שגשמעו במשך השנים מפי צדיקי בית ריז'ין וגדולי החסידים מעתיקי השמועה

דרכו אל הצדיק. וביראת הכבוד ניגש אליו, והשיח את ליבו על צרתו שנתרגשה עליו מה שהביאו להכא ואף הוסיף וציין שרבו האדמו"ר מבויאן-צ'רנוביץ שלח אותו ליאס לדרוש ברופאים הגדולים רבינו איחל מברכתו מעומקא דליבא ובירך אותו ברפואה שלימה, ואכן תוך ימים ספורים הבריא ושב לאיתנו הקודם.

לאחר סיפור מופת זה הובנה כוונת דבריו של האדמו"ר מבויאן-צ'רנוביץ כשאמר: "ביאס יש רופאים גדולים יותר".

[יצויין כי הרה"ק הרמ"ג מבויאן-טשנאנא נקרא 'מנחם נחום' ע"ש דוד"ו רבינו האדמו"ר משטפנשט זי"ע]

הכתובת המרכזית העולמית

סיפור הרה"ק ר' משה כהן ע"ה, ששמע מהחסיד המפורסם הגה"ח ר' נחום מקלישקאוויץ [המכונה רבי נחום יאסער] זצ"ל על רבינו הרה"ק ר' אברהם מתת' משטפנשט זי"ע, פון אלע אומגליקן פון די וועלט איז מען געקומען קיין שטפנשט, [- כל האסונות והצרות שהתרחשו בעולם כולם התגלגלו לפתחו של רבינו בשטפנשט לבקש רחמים וישועה].

עבודת הנענועים

עוד אמר הגה"ק רבי נחום יאסער זצ"ל, שכשערך רבינו את עבודת הק' של הנענועים בחג הסוכות הם התארכו כחמשה שעות, והיה נראה בכל עשר דקות (מינוט) כאילו לא יחזיק ממד וגפשו כלתה [אז ער גייט אויס], ופיו היה נשמע כל העת אנחות אוי, אוי, וכך היה עומד בכל כוחותיו עד הנשימה האחרונה.

הבא ליטהר מסייעין אותו

סיפור מרן הגה"ח רבי שמואל טוביאס זצ"ל, רבה של פיאטרא ניאמץ: גיסו רבי אשר זעליג ברקוביץ מהעיר דעש, נאלץ לשרת בצבא הרומני, את תקופת שירותו עשה באיזור יאס. הוא היה תלמיד חכם, וגם בצבא הרומני המשיך והתמיד בלימודו, כל אימת שהיה באפשרותו, היה חומק מיחידתו והולך לקלוז' השטפנשטא, שהיה סמוך למחנה הצבאי ביאס, שם היה יושב ולומד בשקידה במשך שעות ארוכות.

באחד הימים בימות החורף הגיע רבינו הרא"מ ליאס, לרגל יום ההילולא המתקרב של אביו הק' ב"ד כסליו, הוא ערך 'טיש' בבית המדרש, ובאותו זמן רבי אשר זעליג ישב כדרכו בפינת הקלויז, לבוש במדי הצבא, שקוע בלמודו.

קולו של הגבא, שתוך כדי עריכת השולחן קרא בשמות החסידים ונתן להם כוס של ברכה מהרבי, משך את תשומת לבו של רבי אשר זעליג, הוא התבונן במזוזה ובלבו חלף הרהור, שגם הוא היה רוצה לקבל מהרבי כוס של ברכה, אולם בהיותו ירא שמים ומחמיר על עצמו, התעורר בו חשש שמא עד שיגיע היין אליו הוא יעבור הרבה ידיים, ביניהן של כאלו שאינם שומרי שבת, והוא עלול להיכשל ביין חשש נסך, ואילו מצד שני - הרי זה יין מהרבי!

ובלחשה) איך ווייס? איך בין א נביא? [וכי יודע אני? הכי נביא אנכי?], ובפעם השניה כבר היה עונה כמו 'אורים ותומים'.

ביאס יש רופאים גדולים יותר...

רבה של נאוסעליץ, הגה"ח רבי חיים רחמן אביו של מספר הסיפור הגה"ח רבי בן ציון רחמן ע"ה. ננשך ע"י כלב שוטה, הארס וזיהום שבנשיכה החלו להתפשט בכל גופו והוא שהיה מודע לגודל הסכנה שכדבר, הזדרז לנסוע לעיר צ'רנוביץ כדי לדרוש שם ברופאים מומחים. אך אמצעי הרפואה בתחום זה היו נחשלים ביותר והטיפול שניתן לו ע"י הרופאים לא הועיל.

גיסו של הרב רחמן מיהר אל רבו הרה"ק רבי מנחם נחום מבויאן-צ'רנוביץ לעורר רחמים ולשאל עצה כדת מה לעשות.

נענה ואמר לו האדמו"ר מבויאן-צ'רנוביץ: "שיסע ליאס. שם יש רופאים גדולים יותר".

רבי חיים לא התמהמה והזדרז למלא את הוראת הצדיק. למרות של היה ידוע לו על רופאים יותר גדולים המצויים ביאס.

הגה"צ רבי שרגא פייבל גרינפלד שליט"א בהתוועדות חסידים בחור'ה' משיח'ס צימער' המשותף של הצדיק משטפנשט בגבעתים

כשרבי חיים הגיע ליאס היה זה בימי חנוכה. בהם נהג רבינו לשהות בעיר יאס. רבי חיים מיהר לנצל את ההזדמנות והגיע לקלויז של רבינו באחת מלילות חנוכה, כדי לזכות לראות ולשמע איך רבינו עורך את סדר הדלקת הנרות. בהגיעו לבית-המדרש לא נתאפשר לו בשום אופן להדחק ולהכנס מרוב הקהל שמיהר מזה כמה שעות לתפוס מקומות בבמה"ד שנעשה צר מהכיל את כל הקהל שצבא על הדלתות והחלונות מה עוד שחולשנו בעקבות מחלתו לא אפשרה לו להדחק ועל אף שהיו אנשים בקהל שהכירו את הרב נשוא הפנים וניסו לפנות דרך עברו, אך עם כל רצונם הטוב, לא היה שום אפשרות לפנות לו מקום ולזוז לכבודו בכדי שיתקרב לקרבת מקום לרבו, ורבי חיים נאלץ להשאר בחוץ. כך עמד במשך כשעה וחצי, עד שרבינו סיים את עבודת הקודש בהטבת והדלקת הנרות.

רק לאחר שעה ארוכה שהקהל החל להתפורז ולצאת מבימה"ד השתחרר הלחץ ורבי חיים פילס

"הבן היחיד הקדוש"

סיפור הגה"ח רבי בן ציון רחמן ז"ל, בהיותו רבינו כבן י"ט נסע ל ה ש ת ה ב ח ת ו נ ה הגדולה של כ"ק מרן א ד מ ו " ר ה " פ ח ד י צ ח ק "

זי"ע רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זי"ע - החתונה המפורסמת בקהל חסידים בשם "חתונת חאטין", השתתחה נחוגה בעיירה חאטין שעל גבול רוסיה, ומפאת מיקומה יכלו להשתתף שם הן צדיקי בית רוז'ין שגלו מרוסיה והן צדיקים בית טשערנוביל שלא אופשר להם לצאת מגבולות רוסיה - בחתונה השתתפו אלפי חסידים מכל קצוי רוסיה גאליציא ובוקובינא בראשות צדיקי הדור מבית רוז'ין ובית טשערנוביל, ומרן רבינו זי"ע שהיה עסוק בעבודת קדשו הגיע באיחור קצת להחתונה ופילס לו בקושי דרך בין הקהל הרב אל עבר 'שולחן המזרח' כדי למסור ברכתו למחותנים.

אביו הק' רבינו הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט זי"ע שהבחין ממקום מושבו בשולחן הצדיקים המסובים בראש השמחה, איך שבנו רבינו מתאמץ ביותר להגיע אל עבר שולחן המזרח' קם ממקומו והכריז: מאכט'ץ פלאץ פאר מיינ איינציגער הייליגער זון' [פני דרך לפני יחיד הקדוש], עם השמע ההכרזה פנה זקן הצדיקים דוד הכלה הרה"ק ר"ר אהרן מטשערנוביל זי"ע שישב בראש השולחן ושאל כמתמיה, 'מי הוא זה הבן היחיד הקדוש?' בהתקרב מרן אל השולחן, הרים הרה"ק מטשערנוביל את גבות עיניו העבותות בהביטו בעין חודרת על מרן, ונחה דעתו והפטיר: 'הא' הא, הא'. כמאשר את הדברים.

(נר ישראל)

בכור קדוש שלי

עוד סיפור הגה"ח ר' בן ציון רחמן ע"ה שפעם אחת בחיי אביו האדמו"ר הרה"ק ר' מנחם נחום משטפנשט זצ"ל נסעו במרכבה על הכפור שעל הנהר הקפוא, והתחיל הכפור להשבר, וקרא האדמו"ר לחסידיו ואמר: התפללו על בכור קדוש שלי, - כשהוא מפטיר - בשלמא אני... אבל הוא, הרי הוא בור סיד שאינו מאבד טיפה (מילא איך, אבער ער איז דאך א בור סיד שאינו מאבד טיפה).

(שיח זקנים)

כמו אורים ותומים

סיפור הגה"ח ר' בן ציון רחמן ע"ה, כשהיו שואלים את הרה"ק משטפנשט, היה אומר תחלה (בעניינות

באר בשדה - שטפנשט

וסיפר א' מאלו שזכו ליכנס, שעד שהרבי גמר סדר 'מלכיות' הספיק הוא לגמור כל ספר התהלים כולו ולהתחיל עוד פעם ולגמור ספר הראשון.

קשם שאני רוקד כנגדך... כך לא יוכלו כל איבי לנגוע בי...

אחד מהזמנים שבו היו זוכים החסידים לראות בהתגלות עבודתו הק' היה בברכת קידוש הלבנה שהיה עומד כשעה ויותר בעת קידוש הלבנה, והיו יכולים לראות אז בחוש שהוא בהתפשטות הגשמיים ממש, ופעם בעת עומדו בקידוש לבנה על מרפסת הבית שהתאכסן בו, וקהל גדול ששמעו ע"כ התאספו למטה לראותו, ובשעת עמדו בקידוש לבנה עבר בסמוך גדוד חיילים שערכו אימונים, וירו מטנק למעלה באויר, והדבר היה פתאומי ויריית הטנק השמיעה קול רעש גדול ואדיר מאוד, וכל הקהל הנוכחים נודעו מאוד ונפלו כמעט לארץ, אמנם רבינו הק' נותר עומד על מקומו ולא זע אפילו כמלא נימה, וראו אז בחוש שהיה כולו בדבקות, ולא הרגיש ולא שמע כלל הנעשה סביבו.

שותפות לבריאת העולם – בנוסח בארדיטשוב

תופעה מיוחדת היתה נגלית לעין כל בעת עבודת הקידוש לביל שבת קודש, וכמו שכותב הגאון ר' נחום שמריהו שכטר בהספדו "ומי שראה באיזה פרקים את עבודתו הגלויה ראה ממש שהתגבר כארי במסירות נפש עצומה וכל עצמותיו תאמרנה ה' מי כמוך, לביל שבת קודש בעת אמרו 'שלוש עליכם' שאנ כארי וחיל ורעיה אחזתו בכל גופו - והאריכו בתיאורים כל אלו שזכו להיות בעת עריכת השולחן לביל שבת קודש על גודל הפחד והיראה שראו אצלו.

היטיב להגדיר כ"ק האדמו"ר ה'נועם אליעזר' מסקולען זצ"ל ואמר: מי שהיה נוכח בעת אמירת 'שלוש עליכם' עד אחרי 'קידוש' היה יכול לקבל מושג ולהבין מה שראינו מובא בספרים מעבודתו הק' של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בעת שעמד לשפוף שיחו לפני קונו רעש וחרד מאוד ונמס לבו בקרבו מפני פחד ה' ומהדר גאווה, וכל העומדים בעת תפילתו סמרו שערות ראשם ואימה ופחד נפלה עליהם.

לעת מצוא

אחד מהסיפורים המרשימים שנודעו בקרב נכדי החסיד ר' משה בער כהנא ז"ל, סיפר נכדו הרה"צ רבי נפתלי כהן שבידלח"ט והוא סיפור הסתלקותו (נלב"ע י' אלול תרצ"ג) שנקשר בחדא-מחאת עם הסתלקות רבו הקדוש משטפנשט בשנת תרצ"ג. מספר הרה"צ ר' נפתלי כהן (המעשה הובא בספר 'נר ישראל'): "וקני ר' משה בער ז"ל, חשקה נפשו בערוב ימיו לעלות לארץ הקודש ולחונן את עפרה. אך זוגתו מרת רעכל ע"ה התנגדה להצעתו כי לא רצתה להיפרד מכל בניה ובנותיה שגרו ברומניה. על כן החליטו שיציעו ספקותיהם לפני מרן זי"ע וישמעו את חוות קדשו. כשנכנסו בני כל המשפחה יחד לפני מרן בעת שהותו ביאס, וקני הודיע למרן את העניין וביקש לשמוע מה יאמר רבינו, כי כן ייעשה, ענה לו מרן בלשון קדשו: "די וועסט פאהרען מיט מיר", [אתה תיסע יחד עימי]. כמובן שזקני ע"ה הבין על המקום את התשובה הברורה שעליו להסירה דעת מכל העניין אחרי שידע שאין מרן מתכוון לנסוע לא"י. על כן ניסה בו במקום דבר אחר, והוא שביקש מאת מרן שייתן לו איזה מלבוש עלי דרך... כי כן מנהג הרה"ק משטפנשט ליתן לחסידיו בגה, עמו יקברו לאחר אריכות ימיהם כסגולה לשמירה בעלמא דתאי, וע"ה ענה לו מרן זי"ע: "די האסט נאך צייט צי דעם- [יש לך עוד זמן עבור בקשה זו]. כך עברו ר"ב שנה והוא כבר לא הזכיר כלום וגם לא דיבר מאומה מזה. בחורף האחרון בעת שהותו ביאס וקני ע"ה נכנס למרן זי"ע מבלי להזכיר כלום,

דרכו בקודש היתה להשכים קום ומיד פנה לחדרו המיוחד הסמוך לביהמ"ד שם היה מתעכב עד שעת הצהריים, בשעות אלו היה מסתגר בחדרו ושום איש לא הורשה להכנס אליו בשעות אלו להפריעו מעבודת תפילתו וסדרי לימודו, ורק בשעות הצהריים אז הוכנס אל חדרו אוכל ומשקה לסעוד את לבו.

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר רבי יצחק מביאדו"ש זי"ע שפעם מפני סיבה שהיא נכנס הגה"ח ר' בצלאל זאב שפרן זצ"ל רבה של באקו אל היכלו של רבינו זי"ע, בעת שהיה מסוגר בחדרו, ונבהל מאוד מהמחזה שראה אז את רבינו הק' שעמד אז באמצע תפילתו, ומגורת הגפס שהיתה תלויה בחדרו התחילה להעלות עשן, וכל החדר נתמלא עשן ופיח, וגם פני רבינו השחירו, והוא היה דבוק בעת תפילתו ולא הרגיש כלל מכל הנעשה סביבו עד שעוררוהו.

הוא המשיבה...

סיפר הגה"ח המקובל רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל - זכה לשהות בחציה"ק במשך מספר שבועות בהם קנה קניני עולם מאורחות הצדיק והתאבק בעפר רגליהם של ה'יושבים'.

בעבודת הקודש של תפילת השחר האריך רבנו עד לשעות הצהריים ורק אז הוכנס לחדרו אוכל ומשקה

המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בירדמן שליט"א בתפילת רבים

שיסעד את לבו. עבודה מיוחדת היתה בחצר הקודש הכנת המאכלים בכל יום, הרבנית שנצחה על המלאכה ועוזריה היו עסוקים שעות על גבי שעות בכל יום בהכנתם. כאשר ניתן האות שאפשר להכנס לחדר רבינו, היו המשמשים מכניסים לחדרו מגשים עמוסים מכל מיני מאכל ומשקה, ומניחים אותם לפני רבינו. אחרי טעימה כל שהיא שבקושי היה ניתן להבחינה, היו המשמשים מוציאים בחזרה את המגשים ומחלקים אותן בין ה'יושבים' בביהמ"ד, אשר ארוחותם היתה מוטלת על בית רבינו.

(מפי האדמו"ר שליט"א מאפיסטינץ ששמעו בעצמו מפי בעל המעשה)

גיבור כמתתיהו

הגה"ח רבי נחום שמריהו שכטר זצ"ל מגדולי רבני רומניה כותב בהספדו על רבינו "וממש לא היה זה כח אנושי כי נשברו עצמותיו מכף רגל ועד ראש וממש היה בו ניצוץ מגבורתו של 'מתתיהו' כהן גדול עבור קדושת שמו יתברך ועבודתו", וסיפר כ"ק אדמו"ר מריבניץ זצ"ל שזכה להתפלל בחדרו של רבינו בשנותיו האחרונות והעיד ע"כ שרבינו היה עומד כן שחוח בלא להניע שום אבר, ורק גניחה אחת היתה נשמעת ממנו משך כל זמן עמדו בשמו"ע, ורק בשנתו האחרונה לפני הסתלקותו השמיע ב' גניחות.

כי קדוש היום לאדוננו

וכמו כן סיפר א' החסידים, שהמנהג היה בר"ה שהקהל היו גורמים תפלת לחש של מוסף ואח"כ היו מחכים עד שהרבי יגיע לגמר סדר 'מלכיות' ואז היו תוקעים, והגבאי היה נותן ליחיד סגולה להיכנס לחדרו של הרבי לראות את עבודת הקודש,

עוד הוא חוכך בדעתו ומתלבט, שמע את הגבאי מכריז וקורא בשם הרבי - 'דער זעלנער זאהל צוקומען נעמען כוס של ברכה' [שהחיייל יגש לקבל כוס של ברכה] הוא התרומם ממקומו מופתע, והחל לפלס לו דרך לעבר מקום מושבו של הרבי, שאחז בידו בכוס היין, והמתין שיגיע אליו, אנשים שעמדו מסביב ביקשו להקל הן על הרבי שלא יאליץ לאמץ את ידיו במשך זמן ארוך והן על החייל שלא יצטרך לטרוח ולהדחק בין ההמון, וביקשו לקחת את הכוס מידו של הרבי ולהעבירה מיד ליד, עד שתגיע לידו של החייל, אולם הרבי לא נאות לשחרר את הכוס מידו, הוא לא העבירה לאף אחת מן הידיים המושטות לעברו, ולא נתן לאיש לגעת בה, הרבי המתין בסבלנות עד שרבי אשר זעליג הגיע עד אליו, ונתן לו את הכוס של ברכה במו ידו הקדושה, הנוכחים במקום לא הבינו מדוע שינה הרבי הפעם ממנהגו עם שאר החסידים, - אולם החייל ידע גם ידע...

(בית שטפנשט, תמוז תשנ"ח, עמ' ג')

החומץ שנמתק

סיפר רבה של פיאטרא, מרן רבי שמואל טוביאס זצ"ל: ליהודי כפרי אחד היה בית-חרושת לחומץ. יהודים וגויים מכל האיזור באו לקנות מתוצרת מפעלו, והוא ראה ברכה בעסקיו והצליח מאד. כשפרץ הכפר ראה שהיהודי הולך מחיל אל חיל קינא בו, והחליט לפתוח גם הוא בית-חרושת לחומץ ולהתחרות ביהודי. מוכן שהגויים בחרו לקנות את החומץ הדרוש להם אצל הפריץ, והפסיקו לקנות אצל היהודי. עסקיו של היהודי ירדו פלאים, והוא איבד את פרנסתו כמעט לחלוטין. הדבר נודע לפריץ, אשר נהנה מאד ממפלתו של היהודי. הוא שלח את שליחו לקרוא ליהודי, ואמר לו במתק שפתיים:

"שמעתי שבזמן האחרון לא הולך לך בעסקים. אם תרצה, אני מוכן לקנות את בית-החרושת שלך" והוא נקב בכסום פעוט, שהינו מוכן לשלם תמורת בית-החרושת.

היהודי התלבט. ערכו של בית-החרושת היה גדול בהרבה, אולם הוא ידע שלא יוכל לשכנע את הפריץ להוסיף אף פרוטה במיוחד כשידוע לו היטב מה מצבו, ומה יעשה הוא, היהודי, במפעל שאת תוצרתו אין הוא מצליח לשווק?

נסע היהודי לרבי, נכנס לחדרו של הצדיק והחל לתנות באוזניו את סיפורו העגום. מצבו בכי רע, והפריץ מציע לקנות ממנו את העסק תמורת סכום זעום. שאלתו היא, האם להסכים להצעה.

"אל דאגה", אמר לו הצדיק "המשך להתעסק במסחרך כמקודם. החומץ שלך יהיה חמוץ, והחומץ של הפריץ יהיה מתוק.

אלא שהיהודי לא הביו את התשובה. הוא הרי בא לרבי במטרה לשאול האם למכור את בית-החרושת לפריץ? מה איכפת לו מה יקרה לחומץ של הגויי שוב התחיל לחזור על דבריו, שמא הרבי לא הבינו כראוי, אך הרבי בשלו:

"שהחומץ של הפריץ יהיה מתוק..."

עלה היהודי על הרכבת וחזר לכפר. כשהגיע למחוז חפצו ירד מהרכבת, ושם חיכתה לו הפתעה: אחד מלקוחותיו לשעבר ניגש אליו וביקש לקנות ממנו סחורה.

"מה קרה?" התפלל היהודי "זו כבר תקופה ארוכה שהפסקת לקנות אצלי. עד כמה שידוע לי קנית את החומץ הדרוש לך אצל הפריץ."

"אה", הגיע הגוי ידו בתנועת זלוזל "החומץ של הפריץ לא שווה! הוא מתוק מדי ואי אפשר להשתמש בו. החומץ שלך מעולה!"

תוך זמן קצר הגיעו למסקנה הזאת גם הגויים האחרים, ושוב לקנות את החומץ הדרוש להם אצל היהודי. מחוסר קונים נאלץ הפריץ לסגור את בית-החרושת שלו, והיהודי שב למעמדו הקודם.

עבודת עבודה

ידוע היה רבינו זי"ע בשגב עוז עבודתו בתפילה שהיתה נמשכת הרבה שעות - מעת התחלת תפילת שחרית עד שהגיע ל'הודו' התאריך הזמן יותר משעה, והקהל היו יושבים ולומדים עד שהרבי נגע בידית הדלת אז ידע הש"צ שיש להתחיל באמירת 'הודו',

ציורה מרן לאשר על ביתו שיתנו לוקי כתונת אחת שלו, הרמז היה די ברוח, בסופו של דבר מרן זי"ע נסתלק בכ"א תמוז וכעבור כחודשיים שבק לן חיים רבי משה בער ע"ה, אז נתברהרה כוונת קדשו באמרו: "די וועסט פאהרען מיט מיר".

מיהו 'צדיק הדור'?

סיפר הרה"צ ר' נפתלי כהן שיבדלחט"א: מעשה היה ביהודי חסיד שטפנשט שהיה ירא-שמים מרבים ותלמיד-חכם, והתפרנס מחנות ספרים בעיר יאסי. היו לו לאותו יהודי מספר בנות שהגיעו לפרק "בתולה נישאת", ולא הצליח למצוא להם בימים ההם שידוך הגון, וכך יום רודף יום ושנה שנה. כל שנה כשהצדיק היה בא ליאסי בחודש כסלו להשתטח על קבר אביו זצ"ל, כפי שכבר סיפרתי, היה הוא מן הבאים לצדיק בעת רצון זו לבקש רחמים ולקבל ברכתו. הצדיק בירך אותו כדרכו בקודש: "דער אייברשטער זאל דיר העלפן וכו'" (שהש"ת יעזור לך).

עברו כמה שנים והיהודי לא נושע, ועדיין לא הצליח להשיא אפילו אחת מבנותיו. לימדו אותו זקני החסידים וגם הרה"ח ר' שרגא פייבוש ז"ל הגבאי, כי ביום י"ד כסלו עצמו, שהוא יום הזכרון של הצדיק הזקן רבי מנחם נחום זצ"ל, איז הוא עת רצון מיוחד שיכולים להוושע בישועה. בכל יום לא היה הצדיק מקבל קהל אלא רק אחרי שהתפלל וטעם משהו. ובאותו היום, רק אחרי שחזר הצדיק מהציון הקדוש של אביו זצ"ל, רק אחר-כך היה אפשר להיכנס אליו. כשמוע אותו יהודי את גודל ומעלת סגולת היום, אמר למשמש בקודש ר' פייבוש כי רוצה הוא דווקא להיכנס אל הצדיק פנימה לפני שנוסע הצדיק לציון הקדוש, בכדי שגם שם יבקש הצדיק ויעתיר עליו רחמים. הגבאי הנ"ל, שצרתו של היהודי נגעה לליבו, יעץ לו כי בסוף התפילה, אחרי "עלינו לשבח", בעת שהצדיק יוצא מחדר המיוחד לתפילה לאמירת קדיש בציבור הוא יכניס אותו לחדר הצדיק. וכשהצדיק יחזור, יתנה לפניו את צרת נפשו ויספר לו שעדיין לא זכה להשיא אפילו אחת מבנותיו, וכן עשה.

כשהרבי יצא מחדרו הוא נכנס פנימה וחיכה שהרבי יחזור כשחזר, אלא אותו הרבי בתמימה: "מה אתה עושה כאן?!" הוא, שהיה ממורמר מאוד, התחיל לבכות ואמר לרבי כלהלן: "היות והרבי הוא היום צדיק הדור, והרי אמרו חז"ל 'צדיק גזר והקב"ה מקיים', לכן הנני מבקש מהרבי שיבטיח לי כי השנה אחתן את בנותי, כי באו מים עד נפש". כשמע הרבי מהיהודי את המילים "צדיק הדור", הרים עליו קצת את קולו ואמר לו באדיש כך: "וואס זאגסט דו, אז איך בין דער צדיק הדור? דו ווייסט בכלל וואס דאס הייסט צדיק הדור? איך בין דער צדיק הדור?". (ובתרגום ללשון: מה אתה אומר, שאני צדיק הדור? אתה בכלל יודע מה המשמעות של צדיק הדור? וכי אני הוא צדיק הדור? בתמימה!). היהודי, שהיה יהודי פיקח ובטלן לא היה, הבין שלא היתה דעתו של הרבי נוחה מדבריו, וכשמועו את דברי הרבי פנה אל הרבי ואמר: "נניח שהרבי הוא לא צדיק הדור, אבל בטח יודע הצדיק מי הוא הוא היום צדיק הדור. נותן אני עתה לרבי את הקוויטל (הפתקא שהיתה מוכנה אצלו) והרבי ימסור אותו לצדיק הדור". נהנה הצדיק מדברי חכמתו של היהודי, לפי שכך היתה דרכו בקודש, תמיד היה מליבש את הישועה על ידי גורם אחר בכדי שלא יגידו עליו שהוא פועל ישועות, כי מידת הענווה היתה אצלו עיקר גדול. לקח הצדיק את ידו של היהודי והצמידה לליבו כמנהגו בקודש, ואיחל לו שיחתן את בנותיו במהרה עוד בזאת השנה. וכלשונו הקד'

באדיש: "הש"ת זאל דיר העלפן, זאלסט נאך דאס יאהר חתונה מאכען דינע טעכטער".

וסיפר לי המשמש בקודש הרה"ח ר' שרגא פייבוש ז"ל הנ"ל, כי באמת באותה שנה התקיימה ברכתו של הצדיק, ואותו יהודי חתן את כל בנותיו. אבל הכל היה בצנעה, כי כן ציוה הצדיק שלא רצה שיגידו עליו שהוא צדיק הדור, ובאותו היום, יומא דהילולא של אביו הרה"ק רבי מנחם נחום זצ"ל, היה באמת עת רצון ואפשר היה להוושע.

הריז'נער לימוד א-ב את רבינו זי"ע

סיפר הרה"ח רבי משה בטלן ז"ל, כי בעת שפקד את בית מרן רבינו בעל ההילולא בשטפנשט כשבועיים לפני הסתלקותו של רבינו מהעולם, העלה בפניו מרן זי"ע מזיכרונותיו מימי ילדותו בחצר הרה"ק מרוז'ין זי"ע. מרן זי"ע אמר כי הוא זוכר היטב את זקינו רבנו מרוז'ין זי"ע, וציין במיוחד את הזכות שהיתה לו שזקינו הק' לימד אותו את הא"ב. הוא סיים באות ו"ד - כך סיפר - בהפטירו: "א יוד - ביסטו" (יהודי - זה אתה!).

בדיוק בעת כשצריך להזכור בתשובה נמנע מומני מלהתפלל כראוי

סיפר הרה"ח ר' יצחק חכם ע"ה כי בשנותיו האחרונות נחלש רבינו מאוד, אך לא שינה מהנהגותיו, ורק בחורף האחרון שנת תרצ"ג עת שהה ביאסי ונחלה בחולי מעיים רח"ל והיה מוכרח לחלוץ כמה פעמים את הטלית ותפלין באמצע התפילה, אז הביע את צערו לפני משמשו באמרו לו ברוב ענותנותו: פונקט אצינד ווען מ'דארף תשובה טוהן קען איך נישט דאווענען. (בדיוק עתה כשזקוק אני לחזור בתשובה איני יכול להתפלל).

אבא, אבא, הלא תמיד עמדת לימיני והצדתני...

עוד סיפר הרה"ח ר' יצחק חכם ע"ה: ביומא דהילולא החל בכ"א תמוז מגיעים המונים להשתטח על ציונו הק', אשר נבחלת יצחק בת"א. בין יתר הבאים התבלט יהודי אחד שדמעותיו זלגו מעיניו כפלי מים, ובקול חנוק מבכי זעק: אבא, אבא, הלא תמיד עמדת לימיני והצלתני... נישגשו אליו כמה אנשים ושאלנו אותו לפרש הדברים ועל מה יכנהו אבא?, וזה אשר סיפר לנו.

כבר בימי נעורתי התייתמתי מאבי שנפטר בגיל צעיר והשאיר אחריי את אמי אלמנה רצוצה ואתה אחי ואחיותי הרבים, אני בתור הבכור בבית הוטלה עלי המשימה לפרנס את הבית, ולמדינת אומנות החייטות בעורות פרווה. השתכרתי בקושי למחייתי ולמחיית בני הבית, אלא שצל העיב עלי וגרם לי דאגה עמוקה כי הנה אני מתקרב לגיל הגיוס לצבא הרומני, ובנוסף לדאגה מעצם הגיוס לצבא - דאגה שהטרידה את כל בני גילי היהודים שלא רצו לשרת מטעמים רוחניים מובנים, היתה דאגתי כפולה כי הלא מפרנס יחיד אני עבור אמי ומשפחתי הגדולה ואיך אפקיר אותם כשאין איש שיפרנסם.

מתוך דאגת לבי החלטתי עם עוד כמה בחורים בני גילי לנסוע לצדיק בשטפנשט ולהזכיר עצמנו שיעורר רחמים עבורנו שניפטר מהשרות, נעמדנו בתור. כשכלל חבירי מאחל הצדיק שנפטר מהצבא ומה"גוישע הענט", כלשוננו, אני שעמדתי אחרון בתור הייתי בטוח שגם אני אוכל לברכה זו מהצדיק, אך כשהגעתי איחל לי הצדיק שרות קל בצבא. נדהמתי: כי ראיתי שדעתו הק' נוטה שאתגייס, ומחמת ההלם לא יכולתי להגיב מיד ויצאתי מחדרו שבור. אך כשיצאתי מחדרו התיישבתי בדעתי והחלטתי ששוב אכנס לפניו אולי ישנה את החלטתו. המתנתי שוב ונכנסתי אליו ושוב הזכרתי עצמי לפניו, אך הנה שוב איחל לי שרות קל. התחלתי לבכות ולתנות צערי כי הלא יתום אני ומפרנס את אמי ואחי ואחיותי הרבים ואיך אפקיר אותם לזלפות רעב ולחרפה, הקשיב הרבי לדברי ברוב קשב, והתעמק במחשבותיו זמן מה, פקח את עינו ואיחל... שרות קל בצבא. כשמעתי דברי קדשו כבר ידעתי כי אין לי ברירה, ואצטרך להתגייס אך התנחמתי כי לכה"פ יהיה לי שירות קל כי הלא 'לא יפול מדבריו כשערה ארצה'.

כשחזרתי הביתה החילתי להכין עצמי לגיוס, יצאתי מביתי עם רגשות מעורבים הפחד מעצם הגיוס מחו, ובטחון בדבריו של הצדיק שכל רע לא יאונה לי, מאידך, התגייסתי ונשלחתי לסביבות העיר טשרנוביץ בימיים הראשונים אכן עבדתי קשה. אך ביום השלישי הוכרזה כשם מפקד המחנה - שהיה בדרגת אלוף - שהוא מחפש מישהו המתמצא במלאכת חייטות פרווה. הצעתי את עצמי מאחר שידעתי מלאכה זו על בורייה. הובאתי לפניו, אז גילה לי כי צריך אותי לצורך הפרטי מאחר ולאשתי התהווה קרע במעיל הפרווה היקר שלה, לכן צריך לאומן שיתקן את המעיל בטוב טעם ובמומחיות שלא יכיר את הקרע, אישרתי לו כי אני מומחה כדבר, ולקחתי לביתי שם בחנותי את המעיל, והצעתי לו שאסע לטשרנוביץ לבחור שם חתיכת פרווה מתאימה לאחוי הקרע. המפקד אישר את בקשתי, ונסעתי עם המעיל לטשרנוביץ. הסתובבתי שם בין החניות עד שמצאתי עצמי ליד חנות של מעילי פרווה שלמולי בעליה היה יהודי דתי.

נכנסתי לחנות והצגתי עצמי כחילי יהודי דתי אשר מבוקש מפי קרדש עליון בעבודת שירות קלה בצבא, והנה רואני שחזון האדמו"ר מתחיל להתגשם ולכן בקשתי שתסייע בידי, מצאתי חן בעיניו והכניס אותי לחדר המלאכה ונתן לי רשות לבחור לעצמי חתיכת פרווה מכל שאני ארצה. וגם אוכל לתקן את המעיל שם בבית מלאכתו, התחלתי לתקן תוך שבעל החנות עוקב מקרוב אחר עבודתי, עבודתי מצאה מאד חן בעיניו. והוא התחיל להגיד לי כי זמן מחפש פועל מומחה וכי מצאתי.

חן בעיניו לכן אעבוד אצלו, ובקשר לעבודתי בצבא. מכיר הוא היטב את מפקדי הוא מאד מיוחד אתו והוא ישתדל לפטרני. וכך היה. היהודי השתדל עבורי אצל המפקד, והוא אכן פטר אותי באופן זמני, אשר לפי הנהלים בצבא הרומני משמעותו המעשית היתה שחרור גמור.

ובכך החלה הצלחתי עליתי בעבודתי מעלה מעלה. עד שנהייתי סוחר גדול. עצמאי. ופרנסתי בכבוד ועושר את משפחתי. וכל זה בזכות עיני הצופיות למרחוק של הצדיק משטפנשט שבצדק קורא אני לו אבא!. כי הרגשתי בידו התומכת והמסייעת כנאז לבנו. ואיך לא אבכה על קברו ואיך לא אתחטא בפניו כבן אצל אביו...

(מרישומי הרה"ח ר' יצחק חכם ע"ה מחילוני).

הנגיד הרה"ח יצחק שפירא שליט"א בציון ביום ההילולא

מרן המשפיע רבי אלימלך בירדמן שליט"א בתפילת אשמורת הבוקר ובהדלקת נר התמיד ביום ההילולא קדישא

מוסדות שטפנשט בארה"ק

ע"ש כ"ק מרנ האדמורי"ם משטפנשט זיע"א

רחוב מהרש"ל 13 בני ברק טלפון 03-579-03-03

התנועות

וסעודת ההילולא קדישא במשנת הרה"ק זיע"א

ישאו מדברתם במשנת בעל ההילולא

מורינא הגאון הגדול

רבי **שמואל אליעזר שטרן** שליט"א
מגדולי פוסקי הדור רב אב"ד מערב ב"ב

מורינא הגאון הגדול

רבי **חיים יצחק לנדא** שליט"א
רב אב"ד בני ברק

כ"ק אדמו"ר **ממיהאלוביץ** שליט"א
בשיח חסידים עם תלמידי הרה"ק אדמו"ר מריבניץ זיע"א
עובדות והנהגות מאליפות וניגוני בעל ההילולא קדישא

כ"ק אדמו"ר **מפוריסוב** שליט"א

הגאון רבי

אברהם שלמה כץ שליט"א
אב"ד קהל ריסקווא ושכונת סאטמר

הגאון רבי

יחזקאל דרברימדיקר שליט"א
רב אב"ד שכונת הסופרים צפון ב"ב

דברי פתיחה וסקירה על הילולת הצדיק מאז ועד עתה הרה"ג **אברהם יעקב סלמון** שליט"א רב קהל שטפנשט

מנחה המעמד: הרה"ג ר' **יצחק אייזיק טפר שליט"א**

אורות מאופל

הקשר ההיסטורי של מרן הרה"ק בעל ההילולא לשואת יהודי אירופה והצלת יהדות רומניה - פרסום ראשון

מסה היסטורית ע"י המרצה הנודע

הרב **ישראל גולדוואסר** שליט"א

דברי הקדמה עו"ד

הרב **ישראל ענדן** שליט"א
חבר הנהלת המוסד להנצחת השואה י"ד ושם

סעודת המצווה תתקיים ביום רביעי אור לכ"א תמוז תשפ"ה

באולם שע"י ביה"כ הגדול רחוב רבי עקיבא 53 ב"ב. פתיחת שערים בשעה 20:00

לאחר הסעודה תצא הסעה לתפילת רבים
בציון הקדוש